

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU TUTANAK DERGİSİ

12'nci Toplantı
3 Mart 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğünün (EÜAŞ) 2017 ve 2018 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğünün (TETAŞ) 2017 yılına ait ve 1/1/2018-9/7/2018 hesap dönemine ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

12'nci Toplantı

3 Mart 2021 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu saat 14.35'te açıldı.

Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğünün (EÜAŞ) 2017 ve 2018 yıllarına ait bilanço ve netice hesapları ibra edildi.

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğünün (TETAŞ) 2017 yılına ait ve 1/1/2018-9/7/2018 hesap dönemine ait bilanço ve netice hesapları ibra edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 16.46'da toplantıya son verildi.

3 Mart 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Bahkesir)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

Toplantıyı açıyorum. (*)

Bugünkü gündemimizde Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğü ile Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 yıllarının bilanço ve netice hesapları yer almaktadır.

II.- İHTİSAS KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğünün (EÜAŞ) 2017 ve 2018 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toplantımıza Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğüyle başlıyoruz.

Sayın Genel Müdürümüzden başlamak üzere toplantımıza katılan kurum ve Sayıştay temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyoruz.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun sunum için.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Komisyonunun değerli üyeleri; teşekkülümüz adına hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sermayesi 14 milyar Türk lirası ve Aralık 2020 sonu itibarıyla 5.938 kadrolu, 5.034 hizmet alımı personeliyle toplam 10.972 çalışanı bulunan teşekkülümüzün merkez teşkilatında 4 genel müdür yardımcılığı ile teftiş kurulu başkanlığı ve hukuk müşavirliğinin yanı sıra 19 daire başkanlığı; taşra teşkilatında ise 36 işletme müdürlüğü bulunmaktadır.

Elektrik enerjisi üretimi, toptan ticareti ve kamu adına elektrik enerjisi alım yükümlülükleri faaliyetlerini yerine getiren EÜAŞ, sahip olduğu elektrik üretim tesislerinin ve maden sahalarının işletme, bakım-onarım, rehabilitasyon ve modernizasyon çalışmalarını yürütmekte, ayrıca ruhsat hukuku kendisinde bulunan maden sahalarını yatırıma açabilmek üzere gerekli teknik çalışmaları yeline getirmektedir.

(*) Coronavirus salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Teşekkülümüz, portföyümüzde yer alan üretim santrallerinde ürettiği elektrik enerjisinin yanı sıra kamu adına elektrik enerjisi alım yükümlülükleri kapsamında yap-işlet-devret, işletme devir hakkı modelleriyle işletilen santrallerden, yerli kömür yakıtlı santrallerden, yerli/ithal kömür karışımı yakıtlı santrallerden, serbest piyasadan elektrik enerjisi satın almaktadır. Üretilen ve alınan bu elektrik enerjisinin elektrik dağıtım şirketlerine, görevli tedarik şirketlerine ve mevcut sözleşmeler kapsamındaki müşterilerine, Bakanlığımız kuruluşlarına ve serbest piyasaya satmaktadır. Ayrıca, teşekkülümüzün mevzuat kapsamında ithalat, ihracat ve mübadele anlaşmalarıyla elektrik enerjisi ticareti yapma yetkisi de bulunmaktadır.

2020 itibarıyla EÜAŞ'ın Türkiye kurulu gücü içindeki payı yüzde 22,5 olmuştur. Kurulu gücümüz 7.587 megavatı termik, 13.983'ü hidroelektrik ve 17 megavatı rüzgâr santrali olmak üzere 21.588 megavattır. Türkiye elektrik üretimindeki payımız 2020 sonu itibarıyla yüzde 18,2 olmuştur. EÜAŞ tarafından, hidrolik santrallerde 38,8 gigavatsaat, termik santrallerde 16,7 gigavatsaat, rüzgar santrallerinde 19 gigavatsaat olmak üzere toplam 55.586 gigavatsaat elektrik enerjisi üretilmiştir.

Elektrik üretimimizin kaynaklara göre dağılımına bakılacak olursak hidrolik santraller yüzde 70, doğal gaz yüzde 23, linyit yüzde 7 ve rüzgâr on binde 3 olarak gerçekleşmiştir.

Teşekkülümüze ait hidroelektrik santrallerinde 2020 yılında üretilen toplam 38.845 gigavatsaat elektrik enerjisi, Türkiye üretiminin yüzde 12,75'ine karşılık gelmektedir.

Diğer taraftan, 2020 yılında kamu adına elektrik enerjisi alım yükümlülükleri kapsamında, yerli kömür yakıtlı santraller ile karışık yakıtlı santrallerden 22.149 gigavatsaat, yap-işlet-devret santrallerinden 435 gigavatsaat, işletme devir hakkı santrallerinden 3.180 gigavatsaat olmak üzere toplam 25.764 gigavatsaat elektrik enerjisi alınmıştır.

EÜAŞ'a ait santrallerde üretilen elektrik enerjisinin yanı sıra, portföyümüzde yer alan diğer kaynaklardan alınan elektrik enerjisi, başta elektrik dağıtım şirketleri ve görevli tedarik şirketleri olmak üzere diğer müşterilerimize satılmıştır. Bu suretle, 2020 yılında toplam 86.996 gigavatsaat elektrik enerjisinin ticareti kurumumuz tarafından gerçekleştirilmiştir.

Termik ve hidrolik santrallerimizde verimi yükseltmek ve üretim kapasitesini artırmak amacıyla rehabilitasyon çalışmalarımız yoğun bir şekilde devam etmektedir. Bu kapsamda, Keban HES'in 1'inci ve 2'nci ünite jeneratörü yüzde 100 EÜAŞ personeli tarafından üretilerek devreye alınmıştır. Diğer ünitelerde çalışmalar personelimiz tarafından sürdürülmektedir. Burada, konuşma metnini hazırlarken henüz sonuçlanmamış olan bir çalışmamız daha bitti. Keban Hidroelektrik Santrali'nde 3'üncü jeneratörümüzün de yüzde 15 kapasite artırımını da gerçekleştirerek 170 megavat çalışır hâlde geçen hafta devreye aldık. Bunu da sayın Komisyonumuzla paylaşmak isterim.

EÜAŞ, sahip olduğu enerji üretim tesislerinde çağın getirdiği teknolojileri takip ederek ülkemizin sürdürülebilir enerji arzı hedeflerini gerçekleştirmesinde üst seviyede katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda, günümüz koşullarında elektrik üretim santrallerinde kullanılması bir zorunluluk hâline gelen yüksek maliyetli ve yüksek teknoloji ürünü olan otomasyon sistemlerinin yerli imkânlarla geliştirilmesi adına EÜAŞ çok önemli bir çabanın içine girerek kendi mühendislerimiz tarafından hayata geçirilen EÜAŞ otomasyon sistemi (EOS) ülkemizin kullanımına sunulmuştur.

EOS, bir endüstriyel tesiste bulunan çeşitli sensörlerden veri toplayan ve bu verileri tesisin otomatik kontrolünü gerçekleştirmek ve tesisi yönetmek amacıyla kullanılan donanım, yazılım, iletişim altyapısı, veri tabanı, siber güvenlik gibi farklı alt öğelerden oluşan bir otomasyon sistemidir. Bu, bize çok heyecan veren bir gelişmedir. Dijital kontrol sistemlerinde Türkiye yüzde 100 dışa bağımlı olarak hayatını sürdürmektedir. Biz bir kamu sorumluluğu içerisinde bunu yerli üretme zorunluluğunu hissettik.

EÜAŞ'ın kendi imkânları içerisinde de bu sistemin hem donanım tasarımı hem yazılım, alt yazılım ve üst yazılım gruplarıyla yüzde 100'ünü kendi ekip ve personelimizle gerçekleştirdiğimiz bir otomatik kontrol sistemi geliştirdik. Bu sistemin numune olarak da bir parçasını buraya getirdik. Komisyonu fazla teknik detaylarla meşgul etmemek için bunun daha fazla teknik derinlemesine, detayına inmeyeceğim ama çok müthiş heyecan veren, Türkiye'yi dünya teknoloji piyasasında üst lige çıkaracak muazzam bir gelişmedir bu. Detaylarını arzu eden tüm Komisyon üyelerimizle paylaşabiliriz. Burada numune olsun diye 1 tane kart getirdik. Bunların tamamının tasarımından başlayarak sadece şu malzemeleri piyasadan alıyoruz. Tasarımı, tüm mühendisliği, üretimi EÜAŞ'ın kendi imkânları içerisinde. Tabii, yıllara sarı büyük bir kuruluş, Türkiye'nin en büyük kuruluşu, çok da geniş bir mühendislik tabanı var. Bu mühendislik ekiplerini kullanarak kendimiz geliştirdik. Bunu sizlerle paylaşmayı açıkçası kendime görev bildim. Hem bundan çok büyük onur duyuyorum hem de heyecan duyuyorum. İlgili sorulara da seve seve cevap vereceğimi ifade edeyim.

EOS, yazılım, donanım ve siber güvenlik olmak üzere 3 alt grupta geliştirilmiş olup üretilen sistemler bir santralde de uygulanmalıydı. Yani ürettiğimiz acaba bir santrali çalıştıracak düzeyde bir şey midir? Önce Antalya Kepez 2 Hidroelektrik Santrali'mizde uyguladık ve başarıyla Temmuz 2020 tarihinden itibaren santrali kendi kontrol sistemimizle işletiyoruz. Tabii, referans sayısını artırmak adına çok hızlı bir şekilde çalışmalara devam ediyoruz. Hemen arkasından, 2'nci santralimiz Borçka'da 500 megavatlık bir santralimizde uygulanmaya konuldu, şu anda orada da çalışmaya başladı. 3'üncü, 4'üncü, 5'inci 2021 yılı içerisinde referans sayısını 7 santrale çıkaracak şekilde çalışmalarımızı şu anda sürdürüyoruz. Bizim piyasa öngörülerimize göre 10 milyar dolarlık bir pazarımız var. Sadece EÜAŞ'ın kontrol sistemleriyle ilgili ihtiyacı 600 milyon dolar. Dolayısıyla, bunu tek başına karşılayacak bir sistem geliştirdik. Detaylarla ilgili arzu ettiğiniz kadar derinlere inebiliriz. Saygılarımla arz ediyorum.

Teşekkülümüze ait elektrik üretim tesislerinin işlevselliğinin garanti altına alınması amacıyla tüm birimlerimizde proaktif yaklaşım ve önleyici bakım ilkelerini kapsayan sıfır arıza, sıfır hata ve sıfır kazayı hedefleyen bakım yönetim sistemi çalışmaları çok yoğun bir şekilde devam etmektedir.

Stratejik hedeflerini verimlilik, yerli kaynakların kullanımı, çevre, arz güvenliğine katkı, iş sağlığı ve güvenliği ve kurumsal faaliyetlerin etkinliğini artırmak şeklinde belirleyen teşekkülümüzün gündeminde olan başlıca büyük projelerimiz: Pompaj HES kurulması; Keban, Sarıyar, Hirfanlı Hidroelektrik Santrallerinin rehabilitasyonu; Karakaya Hidroelektrik Santrali türbin verimliliğinin artırılması; mobil santral trafo merkezlerinin saha ve bağlantı işleri; 18 Mart Çan Termik Santrali kireç taşı öğütme tesisi kurulması; Afşin, Elbistan B Termik Santrali'nin üniteler kazan rehabilitasyonları, doğal gaz temini, kül, cüruf ve alçı taşı depolama tesislerinin yapımı; Bursa Doğal gaz Kombine Çevrim Santrali'nin gaz ve buhar türbinleri ile kazanlar otomatik kontrol sistemlerinin rehabilitasyonu, sargı imalat atölyesinin kurulması, Alaçatı RES'in yerli ve millî rüzgâr türbinleri üretilerek yenilenmesi, Çayırhan Termik Santrali baca gazı arıtma sistemlerinin rehabilitasyonu ve maden sahaları teknik etütleri projeleridir.

Enerji talebinin zamanında ve kesintisiz olarak karşılanabilmesini teminen termik ve hidrolik santrallerimizde üretimi, verimliliği, güvenilirliği ve emre amadeliği en üst seviyede tutabilmek amacıyla hazırlanan 2021 yılı yatırım programımız enerji, madencilik ve eğitim-kültür olmak üzere 3 sektörden oluşmaktadır.

Enerji sektörü yatırımlarının toplam tavan ödeneği 1 milyar 700 milyon TL, madencilik sektörü yatırımları 45 milyon TL ve kültür sektörü 1,5 milyon TL olmak üzere kuruluşumuz toplam tavan ödeneği 1 milyar 746,5 milyon TL olarak belirlenmiştir.

2020 yılında yaklaşık 87 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi satışı gerçekleştirilerek 21,7 milyar TL net hasılat ve yaklaşık 170 milyon TL dönem kârı elde edilmiştir.

2021 Yılı Genel Yatırım ve Finansman Programı'na göre ise 82,2 milyar kilovatsaat elektrik enerjisi satarak 26,2 milyar TL net hasılat elde edilmesi ve yaklaşık 456 milyon TL dönem kârı elde edilmesi planlanmaktadır.

Faaliyetlerimizin daha etkin ve verimli bir şekilde sürdürülebilmesi amacıyla kurumsal yapımızın daha da güçlendirilmesi yönündeki çalışmalarımız devam etmektedir. Bu kapsamda, merkez ve taşra birimlerimizde ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi, 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve 45001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kurulumu çalışmaları tamamlanarak belgeleri de alınmıştır.

Elektrik piyasasında bir katılımcı olarak EÜAŞ, yapmış olduğu ikili anlaşmalara ve saatlik Türkiye toplam talebine uygun olarak günlük üretim programı hazırlamaktadır. Kamu finansman kararnamesinde teşekkülümüz için öngörülen kâr hedeflerini gerçekleştirmek üzere termik santrallerimiz maliyet esaslı, hidroelektrik santrallerimizse su değeri, kaskat yapısı, uluslararası anlaşmalar ve su gelirleri göz önünde bulundurularak yük alma ve yük atma fiyat teklifleri sunmaktadır.

Bu kapsamda, Elektrik Üretim AŞ üstlendiği sorumluluğun önem ve bilinciyle faaliyetlerini büyük bir titizlik ve özverili hizmet anlayışıyla sürdürmektedir.

Sizlere zamanımın elverdiği ölçüde kuruluşumuz ve elektrik enerjisi sektörüyle ilgili olarak kısa bilgiler sunmaya çalıştım. Yapılacak değerli uyarı ve eleştirilerin geleceğe dönük çalışmalarımızda bize yol göstereceğine inanıyor, hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Bu yapmış olduğunuz sunumu bize gönderirseniz, biz de bu sunumu sayın vekillerimizle paylaşıyoruz; istiyoruz, tamam mı?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Başüstüne efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ - Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Şimdi, önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2015 ve 2016 yıllarında gündemde kalan 1 önerisi, 2017 yılı Alt Komisyon raporunda 2 önerisi, 2018 yılı Alt Komisyon raporunda 2 önerisi bulunmaktadır.

Geçmiş yıl önerisi ile 2017 yılının 1 no.lu önerisi ile 2018 yılının 1 no.lu önerisi aynı mahiyettedir. Bu sebeple, bu öneriler birlikte görüşülecek.

Şimdi, geçmiş yıl önerisi ile 2017 yılının 1 no.lu önerisi ile 2018 yılının 1 no.lu önerisi aynı mahiyette olduğundan birlikte görüşeceğiz.

Öneriyi okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri:

Afşin-Elbistan kömür havzası Çöllolar sahası ile ilgili olarak;

6/2/2011 ve 10/2/2011 tarihlerinde oluşan heyelanlar sonrasında Çöllolar sahasından Afşin-Elbistan B Termik Santrali'ne kömür verilmesiyle ilgili olarak EÜAŞ Yönetim Kurulunun 13/4/2012 tarih ve 19-132 sayılı Kararıyla işin mevcut sözleşmeyle devamına karar verilmiş olmasına rağmen, aradan geçen sekiz yıllık süreçte yüklenici firmanın tekrar işe başlamak için ilave ödemeler talep ederek EÜAŞ'ı dava etmesi, işin sözleşmesine göre yapması gereken uzun vadeli susuzlandırma planı ve kazı

planı gibi işleri yapmaması ve sürecin uzatarak sahadan tekrar kömür üretimi yapılamaması nedeniyle Afşin-Elbistan B Santrali'nde süregelen kömür miktar eksiklikleri ve kalite bozulmasına bağlı olarak oluşan enerji üretim kayıpları ile ilave işletmecilik masraflarının önlenmesi için, tüm seçenekler değerlendirilerek sahadan bir an önce kömür üretimine geçilmesini sağlayacak tedbirlerin alınması,

Çöllolar sahasında heyelanların olduğu 2011 yılından itibaren geçen süreçte yüklenici firmanın, üretimin durmasında kusurun tamamen EÜAŞ'ta olduğu iddiasıyla; oluşan heyelanlar, sözleşme dışı yapılan işler ve sözleşmeye dayalı alım garantisinden kaynaklanan kayıplar ile ilgili fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla toplam 387,5 milyon TL tazminat talebiyle dava açtığı, ve bu sürecin devam ettiği, zaman aşımı gibi nedenlerle hak kaybının olabileceği hususları da dikkate alınarak yüklenicinin sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemesi nedeniyle heyelanların oluştuğu tarihten itibaren EÜAŞ'ın uğradığı tüm zarar, kayıp ve ilave harcamalarının tespitinin yapılarak yüklenici firmadan tahsiline ilişkin gerekli işlemlerin yapılması önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Genel Müdüüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Cevabı okutuyorum müsaadenizle.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANI YÜCEL KARTAL – Çöllolar kömür sahasında meydana gelen heyelanlar sonrasında, Yönetim Kurulumuz, 13/4/2012 tarih ve 19-132 sayılı Kararı'yla sözleşmenin devamına karar vermiştir.

Kuruluşumuz tarafından, heyelanların oluş tarihinden itibaren Çöllolar sözleşmesi kapsamında, kuruluşumuzun uğradığı tüm zarar-zıyan, kayıp ve ilave harcamaların tespit edilmesi amacıyla Türkiye Cumhuriyeti Afşin Sulh Hukuk Mahkemesinde 2018/5 D. iş sayılı Dosya'yla iş tespit davası açılmış olup dava kapsamında bilirkişi ataması yapılarak 25/7/2018 tarihinde Çöllolar sahasında keşif yapılmış ve 12/10/2018 tarihli rapor tanzim edilmiştir. 23/10/2018 tarih ve 95843 sayılı yazı ekinde tarafımıza bildirilen bilirkişi raporunda, yüklenici Park Teknik AŞ'nin heyelanların meydana geldiği 10/2/2011 tarihinden itibaren çalışma yapmadığı ve geçen 2.685 günlük (10/2/2011-19/6/2018) sürede gerekli olan 122.487.552 ton kömürü Çöllolar sahasından üretmediği ve santrale nakletmediği, dolayısıyla EÜAŞ'ın bu süre zarfında üretmesi gereken 55.676.160 megavat elektriği üretemeyerek Kışlaköy sahasından santrale kömür nakletmek suretiyle elektrik üretmeye çalıştığı ve bu sebeple EÜAŞ'ın gerek üretilmediği elektrikten gerekse Kışlaköy'den santrale aktardığı kömürden dolayı zarara uğradığı belirtilmiştir. Ancak teşekkülümüzün bahse konu kayıp miktarlarına karşılık gelen bedelin, sözleşme hükümleri çerçevesinde TL bazında hesaplanması yapılmamış olup söz konusu hesaplamanın yapılması için ek rapor alınması talebinde bulunulmuştur.

Gelinen süreçte, Park Teknik AŞ 19/3/2019 tarih ve 208 sayılı yazısı ile 7161 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 32'nci maddesinde yapılan düzenleme ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na eklenen "Sözleşmelerin tasfiyesi veya devri" başlıklı geçici 4'üncü maddesine istinaden, 2/4/2007 tarihli Çöllolar kömür sahasının işletilmesi sözleşmesinin karşılıklı mutabakat sağlanması hâlinde fesih/tasfiye işleminin gerçekleştirilmesini talep etmiştir.

Park Teknik AŞ'ye Çöllolar kömür sahasıyla ilgili sözleşmenin 17/3b maddesi kapsamında, Mart-Aralık 2011 dönemine ait 90.932.377,93 TL tutarında ceza uygulanmış ve buna ilişkin fatura firmaya gönderilmiş ancak firma faturaya itiraz ederek faturayı kayıtlarına almamıştır. Bunun üzerine, söz konusu cezanın tahsili amacıyla Ankara 32. İcra Müdürlüğünün 2021/502 E. sayılı Dosyası'yla icra takibi başlatılmış olup söz konusu icra takibi sürmektedir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, cevabı verdiniz, sizin de ekleyeceğiniz bir şey var mı bu konuyla ilgili?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Konuyla ilgili şu hassasiyetimizi ifade etmek isteriz: Biz devlet bir yatırım yaptığı zaman o yatırımın ülkeye hizmet etmesi için yapılacağı aşikârdır anlayışı içerisinde santralimizi çalıştırmak istiyoruz. Dolayısıyla, bu konuda gayretlerimiz son derece arttı, yoğunlaştı; firmanın da sözleşmeyi sonlandırmak noktasındaki başvurularını ciddiye aldık, komisyonlarımızı oluşturduk, sonuca çok yakınız. Bizim amacımız, bir an önce hukuki sorunları bitirip santralin bir gün bile kaybetmeden çalıştırılmaya başlatılmasıdır çünkü kendi kömür kaynağını yitirmiş bir santral durumundadır. Dışarıdan taşımayla kömür taşıyarak santral çalıştırıyoruz. Bu da doğal olarak her ne kadar iptidai olarak zorlasak da istediğimiz verimde santralin çalışmasına fırsat tanımıyor. Bizim gayretimiz bir an önce aradaki bütün sıkıntıları çözerek santralimizi devreye almak yönünde olacak.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Burada, süre verebilir misiniz Sayın Genel Müdürüm?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Firmanın bize başvurusunu bir komisyon marifetiyle değerlendiriyoruz, bu komisyonu da çok yakın zamanda bitireceğiz ama eğer süre isterseniz biz 2021'in ikinci çeyreğinde bunun sonuçlanmasını umuyoruz diyebilirim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İnşallah, peki.

Sayın Sertel, buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Genel Müdür, arkadaşlarınızla beraber hoş geldiniz.

Tabii, bu verdiğiniz yanıtlar çok tatmin edici değil. 2011 yılından beri bugüne kadar süregelen bir hadise. Burada Sayıştayın çok önemli uyarıları var. 387,5 milyonluk tazminat talebiyle dava açtığı ve bu sürenin devam ettiği, ayrıca sizin cezai bir uygulama yaptığınız ve o cezai uygulamaya da itiraz edildiğini ve icraya karşı bir uygulamaya itiraz geldiğini öğreniyoruz.

Şimdi, burada asıl zaman aşımı süreci ne zaman doluyor, o çok önemli çünkü Sayıştay bu konuda da bir öneride ve uyarıda bulunuyor size. Bu eğer zaman aşımı sürecine uğrarsa sizin maddi zararınızın, ülkenin elektrik üretimindeki ekonomik kaybının yanı sıra, burada çalıştığınız firmanın da bu zaman aşımı nedeniyle bu cezadan kurtularak elini kolunu sallayıp geçen zamanı da yok ederek gitmesine neden olacak. Şimdi bu firmayla ilgili yani bu firma sanıyorum Ciner grubu değil mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Evet.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ciner grubu. Yazmıyor Sayıştay ama bilelim yani hepimiz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Yani gruptan öte firma muhatabımız.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ama Ciner grubuna ait bir firma değil mi?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Evet.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tabii, Ciner grubuna ait yani biz biliyoruz.

Yani bu grupla, aynı grupla siz Ankara Nallıhan ilçesi Çayırhan linyit havzası imtiyaz sahasındaki üretim faaliyetlerinin sürdürülmesi içinde de davalık olmuştunuz. Yani Afşin Elbistan sahasında yürüttüğü işler dolayısıyla çeşitli gerekçelerle kuruma 387,5 milyon liralık dava açan Park Termik AŞ Ankara Çayırhan'daki üretim faaliyetleri nedeniyle de 49,9 milyon ilave bir ücret istemiş. Şimdi anlaşılan o ki Ciner grubuna ait bu şirketle çeşitli sahalarda davalık oluyorsunuz. Park Termik AŞ Türkiye genelinde kaç sahanın işletmesini yapıyor ve hangi sahalarınızı işletiyor? Bunları da ben sizden istiyorum. Eğer işletme devam ediyorsa burada farklı bir şey aramak gerekiyor. İki ayrı yerde davalıksınız. Size uygun hareket etmiyor, elektrik kaybına uğruyor, EÜAŞ'ı zarara uğrattıyor, dolayısıyla ülkeyi zarara uğrattıyor -sizin söyleminizle ben söylüyorum- fakat diğer alanlarda da bu şirket faaliyet

gösteriyorsa bu nasıl bir anlayıştır, onu merak ediyorum. Ankara Çayırhan ve Afşin Elbistan'daki Park Termik AŞ'yle olan davalarda 2020 sonu itibarıyla son gelişmeleri bana, bize, verirsiniz çok memnun oluruz çünkü bu davaların sonuçları aslında olayı aydınlığa çıkaracak yani ne olacağı ne biteceği ortaya çıkacak. Ayrıca Çayırhan'daki sahalarda işlerden dolayı ilave ücret isteyen Ciner grubunun o şirketine siz fark para ödediniz mi? Bunu da ben size soruyorum.

Bu konudaki söyleyeceklerim bu kadar ama şunu söylemek istiyorum: Demek ki bu şirketle, bu işleticiyle sizin aranızda birçok problem olmuş, yaşanmış. Eğer bu şirketle çalışmaya diğer alanlarda devam ediyorsanız sizin kendi durumunuzu da gözden geçirmeniz gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Başkanım, hemen mi cevap mı vereyim?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yazılı olarak da verebilirsiniz.

ATILA SERTEL (İzmir) – Hemen cevap verirse iyi olur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Kısaca, buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Tabii tabii.

Öncelikle biz karşımızdaki firmaların sahiplerini değil, teşekkülün oluşumunu dikkate almak zorundayız. Elbistan'da "Park Termik" iken Ankara Çayırhan'da "Park Teknik" diye birbirinden farklı firmalar var. Firmaların durumunu kendi özeliyle değerlendirmek durumundayız. Kime ait olduğundan öte bakıyoruz tabii meseleye.

İkincisi: Biz ilave bir para ödemedik, o sorunuza direkt cevap verelim.

Üçüncüsü: Ankara'da, Nallıhan'da yap-işlet-devret değil, işletme devir hakkı sözleşmesiyle oradaki santrallerimizi işletmişler, 2020'nin Haziran ayının sonunda bu santrali bize teslim ederek sözleşme gereği EÜAŞ'a bıraktılar ve o tarihten itibaren EÜAŞ olarak biz işletiyoruz. Bizim ilgili firmayla ikinci bir yerde başka bir işimizde bulunmamaktadır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Evet, Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sahada kömür üretimine geçilecek tedbirlerin alınması ve EÜAŞ'ın zarara uğramaması için yüklenici şirket tarafından kurum aleyhine açılan davaya karşı yargı sürecinde kurum haklarının etkin olarak savunulması. Ayrıca, alacakların zaman aşımına uğrama süreleri de dikkate alınarak kurumun uğradığı veya uğrayabileceği zararların karşılanabilmesi için EÜAŞ tarafından yüklenici şirket aleyhine açılacak ve tazminat davaları süreçlerinin de başlatılabilmesi ve varsa devam edenlerin yargı süreçlerinin de etkin takibinin yapılabilmesini teminen önerinin Komisyon gündeminde kalmasını yüce Komisyonun takdirlerine arz ve teklif ederiz efendim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Önerinin gündemde kalmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2017 yılının 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporu'nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun yanıt için.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANI YÜCEL KARTAL – Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Evet, diğer bulgu ve önerilerden bulgu 2, “DSİ tarafında EÜAŞ’a devredilen hidrolik santrallerdeki yapım sürecinden kaynaklanan sorunlar.” başlığı altında olan konu. Bu konuyla ilgili öneride devir işlemleri ve buna bağlı sorunlardan bahsediliyor. Bu doğrultuda YİD kapsamında 24 şirketle enerji anlaşması imzalanmış olup Nisan 2019 itibarıyla 13 santralin süresi sona erdiğinden EÜAŞ bünyesine geri dönmüş. Demin de bahsettiğiniz santrallerden biri sanırım o. Bunlardan 10’u Özelleştirme İdaresi tarafından özelleştirilerek özel sektöre devretmiş, 3’ü EÜAŞ bünyesinde üretimlerine devam ediyor. Bu kapsamda kalan 11 santralden 6’sı 2019 yılı içerisinde EÜAŞ’a iade edilecektir deniliyor. Bahse konu 6 santralin iadesi size gerçekleşti mi? Gerçekleştiyse bu santraller tamamen özelleştirildi mi? Devredilen santrallerin tamamen özelleştirilmesinin nedeni nedir yani siz işletemiyor musunuz bu santralleri? Santrali işletenler aldıkları durumdan daha kötü bir vaziyette mi EÜAŞ’a iade ediyor? Onu merak ediyorum. Yine, sözleşme süresinde 2020 yılında Haziranda bitecek olan Çayırhan Termik Santrali kuruma devredildi mi? 2020 yılının Haziran ayında belirtilmişti zaten, bu santralin son durumu nedir diye sordum. Yoksa hâlâ kuruma mı, yoksa özelleştirildi mi? Onu da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Şimdi mi cevap vermeliyim?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Geneli üzerinde de verebilirsiniz Sayın Genel Müdürüm.

Böylelikle 2017 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi 2018 yılı önerilerinin görüşülmesine başlıyoruz.

Kurumun 2018 yılına ait 1 no.lu önerisini görüşmüştük. Bu nedenle 2018 yılı 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANI YÜCEL KARTAL – Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Şimdi geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

Şimdi geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben söz vereceğim.

Değerli üyeler, ancak bu sözü bir kere vereceğim. Lütfen, söz sırası geldiğinde zamanı da etkili kullanmak adına bütün konuşmanızı yapınız, sorularınızı bekliyoruz.

Buyurun.

NEVZAT CEYLAN (Ankara) – Sayın Başkanım, değerli üyeler, sayın EÜAŞ Genel Müdürlüğü yetkilileri; efendim ben Nallıhanlıyım. Çayırhan Termik Santrali konusunu bilen de bir arkadaşınızım. Çayırhan Termik Santrali yirmi yılda -bu yana- özel sektör tarafından işletildi. Şu anda EÜAŞ tarafından işletiliyor. Çok sorunsuz bir şekilde devroldu. Ben de onun için emeği geçen başta EÜAŞ olmak üzere, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna, Bakanlığınıza teşekkür ederim. Gerçekten bu konuda gerek işçi bazında gerek tesis bakımından şu anda EÜAŞ tarafından işletiliyor, emeği geçenlere ben teşekkür ederim her şeyden önce.

Diğer bir konu termik santralle ilgili değil ama Hasan Polatkan Barajı var, malum, hidroelektrik santrali var, Sarıyar Barajı olarak bilinen yer. Şimdi, orada su birikintisinin olduğu yerde Nallıhan Kuş Cenneti var. Nallıhan Kuş Cenneti'nin bulunduğu yerde mevsim itibarıyla suyun yükseldiği dönemler oluyor ki santral çalıştığı müddetçe su azalıyor, çalışmadığı zaman orada, seviyede düşüklük oluyor. Bu sene kuraklık oldu, malum, su seviyesinin düştüğünü görüyoruz o baraj havzasında. Nallıhan Kuş Cenneti'ndeki o hayatiyetin devam etmesi için belirli kotta kalması gerekiyor, Nallıhan Kuş Cenneti'nin bulunduğu kısımdaki su seviyesi özellikle. Teknik arkadaşlarımız biliyor, o konuda da zaten çalışmalar ortak yapıldı geçen yıllarda. Dolayısıyla, bu sene o seviyeyi tutturmak için... Sarıyar Hasan Polatkan Barajı'nın elektrik enerji üretiminin o seviyeyi tutturacak şekilde yapılırsa, orada yaşayan canlıların hayatiyetini devam ettirmek açısından son derece isabetli olacağını düşünüyorum. Sizlerden bu konuda bir çalışma yapmanızı bekliyorum. İlginize şimdiden teşekkür ediyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Ceylan.

Buyurun Sayın Yavuzılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdür, değerli Yönetim Kurulu üyeleri, sevgili bürokratlar, Sayıştayın denetçileri ve milletvekili arkadaşlar; evet, hepiniz Komisyona tekrar hoş geldiniz.

2019 Yılı Sayıştay Raporu'nda yer alan, çok çarpıcı ve bir kelimeyle tarif etmek gerekirse “dehşet verici” -o şekilde tanımlayayım- bir bulgu var.

“Bulgu 10: Sözleşmenin feshedilmiş olmasına rağmen yüklenici firma lehine açılan akreditif hesabının kapatılmayarak komisyon ücretinin ödenmeye devam edilmesi” başlığını taşıyor.

Konu şu: 11/8/2014 tarihinde yapılan “Keban HES'in 8 Ünitesinin Rehabilitasyonu” işinin ihalesi kapsamında EÜAŞ Yönetim Kurulunun 20/1/2015 tarih ve 4-21 sayılı Kararı'yla “Keban HES Rehabilitasyonu” işinin toplam 63,9 milyon avro bedelle Hindistan'da yerleşik bir firmaya sipariş edilmesine karar verilmiş olup anılan firmayla 21/4/2015 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. İşin tamamlanma süresi, işe başlama tarihinden itibaren iki bin beş yüz elli iki gün olarak belirlenmiştir. 7/3/2016 tarihinde 9/3/2023 vadeli son yükleme tarihi 8/2/2023 tarihi olan 48 milyon 482 bin 725 avro olan malzeme ödemelerinde kullanılmak üzere teyitsiz dönülemez, devredilemez, ithalat akreditifi açılmıştır. Firmaya yapılan ihtarlar rağmen firmanın on gün içerisinde sözleşme kapsamında süreli olarak sunması gereken belgeleri eksiksiz ve tam olarak EÜAŞ'a sunmaması nedeniyle firmanın taahhüdünü sözleşmeye uygun olarak yerine getirmemesi durumu olduğu için sözleşmesi feshediliyor ve bu durum müteaddit defalar firmaya aktarılıyor, EÜAŞ tarafından iletiliyor ancak firmadan herhangi bir yanıt alınamıyor.

Burada akreditifi açan banka bir Hindistan bankası ve Sayıştay raporunda yazdığı üzere deniyor ki: “Akreditifin açıldığı bugünden 31/12/2019 tarihine kadar konusu kalmayan akreditifler için toplam 1 milyon 69 bin 576,66 avro karşılığı 5 milyon 233 bin 181,97 lira akreditif komisyonu ödenmiş olup akreditifler kapanmaz ise vade sonu olan 2023 yılına kadar EÜAŞ geriye kalan 51 milyon 847 bin 11,71 avro karşılığı komisyonu ödemek zorunda kalacaktır.” Yani hiç yapılmayan bir iş, imzalanmış ve feshedilmiş bir sözleşme ancak usulen buradaki akreditif teyitsiz dönülemez, devredilemez olduğu için bu Hindistan’daki bankaya bir komisyon, devasa bir komisyon tutarı ödenmesi gerektiğine yönelik Sayıştayın bir bulgusu var. Buna da yanıt olarak...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Miktar ne kadar? Miktar yazmıyor mu orda? “Devasa” derken?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayıştay raporunda “51 milyon 847 bin 11,71 avro karşılığı komisyonu ödemek zorunda kalacaktır.” diyor.

Şimdi, Sayın Başkanım, öyle bir şey ki yani 1 milyon, 2 milyon, 3 milyon avro 51 milyon avronun yanında küçük görülebiliyor ama...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yok yok, açıklığa kavuşması adına sordum, ben sizin konuşmanızı tenkit eder mahiyette söylemedim yani. Şimdi rakamları Sayın Genel Müdürümüz verecektir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Zaten şu ana kadar ödenen de bir tutar var dolayısıyla da 2023 yılının sonuna kadar da yapılan sözleşme bedelinin karşılığı için açılan akreditife karşılık ödenmesi gereken komisyon tutarı ödemek durumunda kalacak. Bu konuyla ilgili de EÜAŞ, Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla Hindistan Hükûmeti nezdinde girişimde bulunulmasını öneriyor.

Şimdi, aslında buradaki konu şu: Burada en başından itibaren bu sözleşmeyi yapan EÜAŞ’ın Yönetim Kurulu, maalesef, hem yeterince araştırmadığı, belgelerini bilgilerini teyit etmediği, sözleşme imzalamaya esas olacak evrakları tamamlamayacak bir firmayla... Bunun çeşitli nedenleri olabilir, teknik olarak bu firmanın kapasitesi yeterli olmayabilir veya Türkiye’nin özellikle yerlilik ve millilik noktasında attığı adımların baltalanması noktasında engel koyucu tavır alabilecek bir firma olabilir, dolayısıyla buna yeterli dikkatin, özenin gösterilemediği burada anlaşılıyor. Bu, büyük bir hata. Yani bu konuyu Dışişleri Bakanlığı nezdinde çözüme doğru sürükleyecek bir boyuta getirmek, yöneticilerin başarısızlığı. Bu bakımdan da sorunun çözümü noktasında yol almak için de Dışişleri Bakanlığı göreve davet edilmiş. Aynı zamanda da EÜAŞ’ın bir dış finansman arayışına girmek zorunda kalması da acı bir durum. Yani böyle bir rehabilitasyon işini yapmak için EÜAŞ’ın Hindistan merkezli bir firmayla ve Hindistan merkezli bir bankayla çalışması gerçekten gerekiyor muydu?

Şimdi, siz sunumunuzda ifade ettiniz, Keban HES jeneratörleriyle ilgili, ne kadar önemli. Ben bir elektrik mühendisiyim. Bu anlattığınız konunun yerlilik ve millilik boyutunun oluşması bir ülkede ilk kez tank üretmek gibi bir şey. Hani “Motoruyla birlikte bir tankı biz ürettik.” dediğimiz konu ne kadar stratejik ve önemliyse “Yerli ve milli olarak biz bu jeneratörleri kurduk, yaptık.” demek, o kadar önemli bir konu. Dolayısıyla, bu kabiliyete sahip EÜAŞ, maalesef, o dönemde yaptığı bu sözleşmeyle hem EÜAŞ’ı hem vatandaşın vergileriyle kullanılan bütçesini, maalesef, Hindistan bankasıyla ortaklaşmak suretiyle büyük bir risk altına atmıştır. Ben size buradaki EÜAŞ’ın riskini, dolayısıyla vatandaşların vergilerinin riskinin hangi tutarda olduğunu soracağım. 2023 yılına kadar hangi periyotlarla nasıl bir ödeme takvimi var bu Hindistan bankasına ve bunu aşmak için nasıl bir planınız var veya Dışişleri Bakanlığından size gelen yanıt nedir? Yani biz Dışişleri Bakanlığına ilettik, tamam, evet, e sonra? Bir yanıt yok mu? Yoksa da bu Komisyon olarak biz Dışişleri Bakanlığının da yakasına yapışıp bu sorunu çözmesini isteyeceğiz.

Neticede ortada yapılmayan bir iş var, hayali bir iş var ama bunun karşılığında da komisyon tutarı bekleyen bir Hindistanlı banka var ve aynı zamanda da EÜAŞ'ı yanıltan bir Hindistanlı firma var, yanıltan ve oyalayan. Dolayısıyla, bunlar tehlikeli, aynı zamanda tehlikeli konular. EÜAŞ'ın da bir kez daha yurt dışında bir finansman arayışına girdiğinde, akreditif açılma noktasına geldiğinde hem firmayı hem bankayı çok dikkatli bir şekilde araştırması gerekiyor. Dolayısıyla, her hâlükârda bu milyon avroluk mertebelerdeki komisyon tutarları, gerçekten yapılmayan ve hayali bir iş durumunda olan bir konuyla ilgili, gerçekten dehşet verici.

Şimdi, diğer bir konu, bu, biliyorsunuz, bir dönem termik santrallerin baca gazı kükürt arıtma tesisleriyle ilgili Türkiye gündemine gelen ve aslında Meclisten de bu baca gazı kükürt arıtma tesisleri olmadığı hâlde belirli bir süre daha bazı santrallerin çalışmasına izin verilmesiyle ilgili bir teklif kabul edilmişti. Bizim, Cumhuriyet Halk Partisinin ret oylarına rağmen kabul edilmişti. Daha sonra Sayın Cumhurbaşkanı, bu geçen kanun teklifini reddetti ve netice itibarıyla, 1/1/2020 tarihi itibarıyla da pek çok termik santral üretimine ara verdi. Bu ara verme sürecinde de bildiğiniz üzere, hızlı bir şekilde baca gazı kükürt arıtma tesisi kurulum işlemi gerçekleşti. Burada ben daha önce sormuştum, demiştim ki: 18 Mart Çan Termik Santrali, 2x160 megavat gücünde, EÜAŞ'ın 2015, 2016 Yılı Sayıştay Raporlarında bu baca gazı kükürt arıtma tesisinin kurulum maliyeti 289 milyon 444 bin lira olarak ayrıldı. Daha sonra siz verdiğiniz yanıtta, bunun, burada kurulan sistemin maliyetinin yüksek ancak işletme maliyetinin düşük olduğunu, bunun kuru tip bir filtre sistemine sahip olduğunu ve 173 milyon 800 bin lira bedelle ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren yüklenici firmaya yaptırıldığını yazılı olarak vermiştiniz. Ben, bu 173 milyon 800 bin lira bedelle teklif veren yüklenici firmanın hangi bedelle işi bitirdiğini sormak istiyorum. Aynı zamanda, aynı dönemde Çevre ve Şehircilik Bakanı Sayın Kurum yaptığı açıklamada “Biz 10 termik santral filtresini 142 milyon TL bedelle yatırımlarını, baca gazı kükürt arıtma tesisi yatırımlarını tamamladık.” demişti.

Şimdi, bu 10 tesis, 10 termik santral ünitesi demek her biri yaklaşık olarak 160 megavat demek, dolayısıyla bu da eğer kuru tipse buradaki bedel her ne kadar belki daha geçmiş yıllara ait bir bedel olsa da yaklaşık olarak burada 5 tane üniteye 865 milyon liralık bir bedel çıkıyor ortaya. Bunlarda kuru tip mi kullanıldı, maliyeti daha düşük ıslak tip mi kullanıldı? Bir ıslak tipin güncel, şu anki 160 megavatlık bir üniteye göre baca gazı kükürt arıtma tesisi kurulum bedeli nedir? Aynı zamanda, bu 10 üniteye baca gazı kükürt arıtma tesisi kuran firmalar kaç tanedir, bunların isimleri nelerdir ve hangi maliyetlere bu işi tamamlamışlardır? Bunu sizin bilginiz ışığında size sormak istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, süreniz doldu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Toparlıyorum, bitiriyorum, hiç uzatmayacağım.

Diğer bir konu, bu MİLTES ve MİLKAS Projeleriyle ilgili. MİLTES Projesi, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun 2013 ve 2015 yılları arasında, aslında pek çok termik santral özelleştirildikten sonra bunlara baca gazı kükürt arıtma tesisi kurulması ve bunu millileştirerek kurmak ve aynı zamanda da millî termik santral teknolojilerinin geliştirilmesi ve yerleştirilmesiyle ilgili yapılan iki tane projeydi bunlar. Bunlar verdiğiniz yanıtta göre, yine deniyor ki...

“Ben neden bu projelerden vazgeçildi?” dedim. Bunu sormamın nedeni şu: Biraz önce verdiğim rakamlar, baca gazı kükürt arıtma tesisi kurmakla ilgili verdiğim rakamlar, eğer yerli ve millî olarak bu işe, bu Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunun işaret ettiği şekilde öncülük etseydi devlet, çok daha pratik, çok daha maliyeti düşük bir şekilde hem sektöre öncülük etmiş olacaktı hem de bu maliyetleri, yani milyar lira seviyesindeki maliyetleri düşürmüş olacaktı. Deniyor ki burada yanıtta: “MİLKAS Projesi -yani baca gazı kükürt arıtma tesisinin millileştirilmesi, yerleştirilmesi projesi- teşekkülümüz uhdesindeki termik santrallerin özelleştirilmesi sonucunda -evet, ki şu anda devraldığınızda var-

projenin uygulanabileceği herhangi bir katı yakıtlı santral ünitesi bulunmaması nedenleriyle birinci aşama sonunda sonlandırılmıştır.” Ne acıdır ki 1/1/2020 tarihinde aslında bu çalışmalar Soma’da yapılmaya devam edilseydi ve bunun altyapısı bir şekilde oluşturulsaydı EÜAŞ ve muhtemelen TEMSAN bir arada 1/1/2020 tarihinde aslında bu baca gazı kükürt arıtma tesisi problemi olan termik santrallerin bu filtrelerini belki de yerli ve milli olarak takmış olacaktı. Bunu mutlaka planlayanlar vardı Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunda, bu doğrultuda 2013’te proje hayat buldu. Ama birileri de bunu engellemek için çok ciddi bir çaba sarf etmiş, bu görünüyor ve bu projeler de akamete uğramış.

Son iki cümleyle bitiriyorum, o da şudur: EÜAŞ, tabii, elektrik üretimiyle ilgili olan bir kurum. Dolayısıyla, nükleer santrallerde de elektrik üretilecek. Ben Genel Kurul konuşmamda toryumla ilgili bazı teknik bilgiler aktarmıştım. Bu bakımdan, toryum teknolojisi Türkiye’de geliştirilmeye muhtaçtır ve dünyada da dördüncü sırada en fazla rezerve sahibiz ve aynı zamanda toryumdan, nükleer yakıt olarak toryumu kullandığımızda bir proton hızlandırıcısı vasıtasıyla kullandığımızda prosesin içinde herhangi bir şekilde nükleer silah da çıkmıyor. Dolayısıyla, dünya açısından nükleer yakıtı çok iyi bir alternatif. Bu Akkuyu Nükleer Santrali’nin yakıtı uranyum-235 aynı zamanda da atom bombası elde etmekte de kullanılan bir element. Bu noktada Akkuyu’da bu fırsat kaçırılmıştır, toryum alternatifli bir yakıt sistemi kurulması kaçırılmıştır. Bundan sonraki enerji planlamasında vizyon oluşturulurken mutlaka toryum yakıt alternatifi değerlendirilmelidir. O gün geldiğinde de hazır olmak için toryum mükemmeliyet merkezlerinin şu anda kurulması gerekiyor acil olarak. Bu konuyla ilgili yaptığınız çalışma var mıdır? Nükleer yakıtta dışa bağımlı olmak demek, bu yakıtı alamadığımız anda zaten nükleer santralinizin de susması anlamına gelir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Toparlayalım lütfen.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Nükleer santral konusunda çok eleştiri getirebiliriz ama geline nokta itibarıyla söylüyorum; eğer bir nükleer santral, bugün Mersin’de yapılıyorsa Doğu Akdeniz’e, tam çatışma bölgesinin hemen yakınına, dibine ve güvenlik zafiyetleri de ortada iken ve yüzde 51’i de her hâlükârda Rus Federasyonu’na ait olacakken ve atığını bile para karşılığı satın alıp da kendi ülkesine götürme yolunu Rusya Federasyonu seçmişken toryum yakıt alternatifi üzerinde milli bir proje olarak bakıp hem gizliliğine dikkat ederek hem de ciddi bir bütçe ayırarak çalışma yapılması gerekiyor. Biz daha önce 7 nükleer fizikçimizi Isparta uçak kazasında kaybetmiştik.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilim, lütfen tamamlayalım.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sonrasında da koşa koşa uranyum yakıtlı nükleer santrallere sarılmıştı AK PARTİ Hükümeti. Ümit ediyorum yüzünü artık toryuma döner.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Gaydalı, buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Teşekkür ederim.

Benim birinci sorum: Toplam üretilen elektriğin yüzde kaç Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nden elde ediliyor?

İkinci sorum da: Bu bölgeden elde edilen elektriğin ne kadarı bölgede kullanılıyor, ne kadarı batı illerine aktarılıyor?

Kısa bir bilgi vereyim: Bizim gençlik yıllarımızda Keban Barajı yapıldığı zaman bunun yüzde 80’den daha fazla kısmının batı illerine aktarıldığını biliyorum. Hâlâ durum bu mudur? Bir de kayıp oranı... Mesafeler uzadıkça kayıp oranı da yükselmiyor mu? Herhâlde yüzde 7 uluslararası kayıp kabul edilebilir standartta. Bu yöreden elde edilen elektrik batıya nakledildiği zaman kayıp oranı ne miktarda?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Gaydalı.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bu EÜAŞ’ın Keban Hidroelektrik Santrali’nin rehabilitasyonu için anlaştığı Hindistanlı şirket birçok gazetede haber oldu, o yüzden üzerinde gerçekten durmak gerek. Yani bu konuda, Elektrik Üretim Anonim Şirketi olan EÜAŞ, Keban Hidroelektrik Santrali’nin rehabilitasyonu için bu Hindistanlı şirketle ilgili yaptığı anlaşmayı da feshetti. Feshetti ama buna karşı o ülkede açılan banka hesabını iptal edemediğinden milyonlarca avro komisyon ödemekle karşı karşıya, Deniz kardeşimin söylediği gibi. Karşı taraf hesabı kabul etmezse yani kapatmayı kabul etmezse 2023’e kadar ödeyeceğiniz rakamın 53 milyon avro olduğu söyleniyor yani ileri sürülüyor. Tabii, bu ne kadar doğru, siz o konuda bilgi verirsiniz. Vakıflar Bankası Kızılay Şubesine sözleşmenin feshedildiğini bildirerek risk çıkışlarının yapılması, dosyaların kapatılması durumunu şirkete bildirilmesini istemişsiniz, banka gereken işlemleri yapmış ancak karşı banka yanıt vermediği için akreditif iptal edilmemiş. Bu nedenle, akreditif anlaşması gereği üçer aylık dönemler hâlinde komisyonlar hesaptan çekilmeye devam etmiş. Akreditifin açıldığı günden 2019 sonuna kadar toplam 1 milyon 69 bin 576 avro komisyon ödenmiş. Bugünün parasıyla 9,5 milyon TL boşu boşuna giden bir para olarak görülüyor. Eğer siz bu akreditifleri hâlâ kapatmadıysanız veya kapatamıyorsanız 2023 yılına kadar -dediğim gibi- 51 milyon 847 bin 11 avro yani bugünkü parayla 462 milyon lira ödeyeceksiniz. Zaten zararda olan bir kurumda bulunuyorsunuz, bu da EÜAŞ’a çok büyük bir ceza anlamına geliyor. Sayıştay, Hindistan Hükûmeti nezdinde girişimlerde bulunulmasını istiyor yani bu olayın çözüm noktasını da istiyor. Biz de KİT Komisyonu olarak EÜAŞ’ın boşu boşuna bu parayı ödemesini asla istemiyoruz ve o konuda siyaset yapan milletvekili olarak, Parlamentoda bulunan insanlar olarak bizim üzerimize düşen neyse, ne yapmamız gerekiyorsa bunu yapmaya hazırız yani burada iktidar partisine ve onun ortağına çok büyük işler düşüyor. Bu konuda son durum nedir? Yani bu konumda hangi girişimlerde bulundunuz ve komisyon ödemelerine devam ediyor musunuz, etmiyor musunuz yani ödenen komisyon bugün hangi tutara ulaştı? Ödenen ve ödenecek komisyonların korunması mümkün değil mi?

Türkiye’nin toplam elektrik enerjisinde EÜAŞ ve bağlı ortakların payı 2010 yılında yüzde 45,2 seviyesindeyken son sekiz yıllık dönemde azalmış ve 14,7 seviyesine düşmüş; kendinize ait elektrik santrallerini devrederek hem üretimdeki payınızı düşürmüştünüz hem de dışa bağımlı hâle gelmişsiniz. Örneğin, 2017 yılında elektrik enerjisi alımına hiç para ödemezken 2018 yılında yaklaşık 21 milyonluk bir alım yapmışsınız. Santrallerin işletmesini neden devrediyorsunuz, böylesi sizin için daha mı kârlı? Bakıldığında santralleri devrettikten sonra kurumun zararlarının hızla arttığı gözlemleniyor ancak elektriği kendinize ait santrallerinizde ürettikçe maliyet mi fazlalaşıyor? Elektrik ithalatınız var mı, hâlâ sürüyor mu yani sürüyorsa ne kadar elektrik ithal ediyoruz veya bunun için ne kadar ödüyünüz? Yurt içinden ne kadar elektrik enerjisi satın alıyorsunuz, bunun için ne kadar para ödüyorsunuz? 2019 ve 2020 yılları rakamlarını da verirsiniz bu ortaya çıkar.

Mevcut santrallerin kapasite kullanım oranlarında bir miktar artış olmasına rağmen, yüzde 20 ila yüzde 35 arasına çıkabildiği, bunun da yeterli seviyede olmadığı görülüyor. Bugün için kapasite kullanımını kaç çıkardınız?

Yine, elektriği pahalıya alıp ucuza sattığınız görülüyor. 2018 yılında elektriğin kilovatsaatini ortalama 23,18 kuruşa alırken 17,45 kuruşa satmışsınız. Kilovatsaati başına 5,73 kuruş zararla 2018 yılında toplam 1 milyar 663 milyon zarar etmişsiniz. Dolayısıyla, satışlarınız arttıkça zararınızı da artıran bir tablo ortaya çıkıyor. Bu elektrik alım satım farkından dolayı 2019-2020 yılları arasındaki zararınızı da öğrenmek istiyorum. 2020 yılında elektrik alım fiyatınız neydi, satarken kaçta sattınız, bugün kaçta satıyorsunuz, kaçta alıyorsunuz? Bu zararları hazineden karşılama yoluna mı gittiniz? Hazineden destek size var mı? Elektrik sizden çıkıp vatandaşın faturasına yansıyınca kadar yüzde kaç bir artış oluyor? Son beş yılda elektrik üretim ve tüketim fiyatlarına gelen zammı da sizden istiyorum.

Bu konu, Jersey Kanal Adaları'nda kurulan "ICC" isimli şirket çok gündeme geldi. Deniz Yavuzsılmaz bu konuyu sıklıkla gündeme getirmişti. Ankara şubesinde kadrosu olanların mevzuat ve kanuna aykırı olarak EÜAŞ bünyesinde çalıştırılmasından bahsediliyor. Bu konuda bir düzenleme geldi mi? Yurt dışı merkezli bu şirketin çalışanları EÜAŞ'ta çalışanlardan daha fazla mı maaş alıyor? Bu konu da iddialar arasında. İki kurum arasında maaş farkı nedir yani bunları çok açıklıkla sizin belirtmeniz lazım ki eğer bunlar yanlış bilgilerse kamuoyu doğru bilgilensin. Jersey Adaları'ndaki bu şirketin merkezinde kaç kişi çalışıyor? Bu kişilerin maaşları döviz üzerinden mi alınıyor? Alınıyorsa Jersey Adaları'ndaki bu şirkette taban ve tavan maaş ücretleri nedir? Yeni bir şirket için Jersey Adaları'nın tercih edilmesinin sebebi nedir?

Sayın Genel Müdür, siz, milletvekili adayı olmayı düşünüyor musunuz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – O nasıl bir soru Sayın Sertel?

ATILA SERTEL (İzmir) – Neden sordum, onu söyleyeyim. Sayın Nevzat Şatıroğlu'nu 2016 yılında biz bu EÜAŞ'ın Genel Müdürü olarak burada denetlemiştik, şimdi milletvekili arkadaşımız ve gayet de mutluyuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Milletin takdiri.

ATILA SERTEL (İzmir) – Milletin takdiri ama burasının...

Siz niye bana müdahale ediyorsunuz ya, benim kendi görüşlerimi söyleme hakkım var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – E, canım, biz de Başkanız, bizim de Başkan olarak konuşma hakkımız var.

ATILA SERTEL (İzmir) – Elektrik mi üretiyor, siyasetçi mi üretiyor; bir dinleyin, anlarsınız.

TAMER DAĞLI (Adana) – Sataşma var sana.

ATILA SERTEL (İzmir) – Bu Nevzat Şatıroğlu arkadaşımız, bu Kalyon Şirketler bünyesinde İnegöl Doğalgazda çalıştıktan sonra, 4 Kasım 2016'da EÜAŞ'ın Genel Müdürü olarak buradaydı, biz de kendisiyle beraberdik, milletvekiliydik biz, denetledik, şimdi kendisi milletvekili oldu.

Mücahit Alkan yine sizin Genel Müdür Yardımcınızdı. Bu arkadaş Mücahit Alkan da Bursa'dan AKP'den Belediye Başkanı adayı oldu, Elektrik Üretim AŞ Genel Müdür Yardımcısıydı.

Afif Demirkıran vardı, burada Genel Müdürdü. Üç dönem, TEAŞ Genel Müdürlüğünden, Siirt'ten AKP Milletvekili oldu.

Baha Ünlü var yanımda; onu da söyleyeceğim. TEDAŞ Genel Müdür Yardımcısıydı, o da Yönetim Kurulu üyesiydi, şimdi o da burada.

Yani şimdi siz elektrik mi üretiyorsunuz, siyasetçi mi? O nedenle sordum yani arkadaşın önünü kapatmayın, madem bu elektrik işinde bir siyaseten bir ilgi var yani elektrik alıyor bu iş. Ben de sordum yani bunda kızacak bir şey yok.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Kızmıyoruz canım, kızmıyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi, buradan şuna varmak istiyorum: Kurumların başındaki insanların oraya tesadüfen gelmediği, siyaseten tercih edildiği ve sonuçta siyasetle bulunduğu bir ülkede yaşıyoruz ve bu doğru bir yöntem mi değil mi, bunu kamuoyu takdir ediyor. Yani bence bu ülkede siyaset yapmak tabii ki herkesin hakkı ama genel müdürlük ve genel müdürlük düzeyine atanırken siyasi bir karar alan iktidar, sonuçta o arkadaşları siyasetle buluşturuyor. İşte yanımda TCDD Genel Müdürü var, o da aynı, mesela hepsi öyle yani aşağı yukarı bütün genel müdürler aynı. Kaymakamım var, Mustafa Savaş var Halkbankasından yani hepsi var. Yani bunlar hep siyaseten atanıyorlar bir yerlere, ondan sonra milletvekili yapılıyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Sertel, Sayın Kılıçdaroğlu da var.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bence herkes işini yapsın, doğrudur yani.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyoruz Sayın Sertel.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Kılıçdaroğlu duymasın, o da Genel Müdür.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Ünlü.

BAHA ÜNLÜ (Osmaniye) – Teşekkür ediyorum.

Ne güzel kurumuş ya, hepimiz orada yetiştik geldik, sağ olsunlar.

Şimdi, Atila Bey diyor ki: “İşte, liyakatimizden orada bizi önce genel müdür yaptılar, arkasından siyasete gönderdiler, bu adam beceriklidir diye herhâlde.”

Arkadaşlar, Sayın Genel Müdür, değerli bürokratlar; hoş geldiniz Komisyonumuza.

Ben de bir iki satır bir şeyler söylemek istiyorum üretimle ilgili. Bilindiği üzere kamunun elindeki üretim santrallerinin çok büyük bir bölümü özelleştirildi. Özelleştirilirken şirketlere herhangi bir alım garantisi verilmedi. Şirketler de üretimlerini elektrik piyasasında rekabet koşullarında satmak üzere santralleri satın aldılar. Fakat bugün bu santrallere zarar etmesinler, ayakta kalsınlar, hesapsız kitapsız teklif ettikleri özelleştirme bedellerine ilişkin kredi borçlarını ödeyebilsinler diye kapasite bedel ödenmektedir. Bazı linyit santrallerine alım garantisi verilmekte ve üretimlerinin bir bölümü devlet tarafından alınmaktadır. Değerli arkadaşlar, böyle olacaksa neden özelleştirdik?

Özellikle linyit santrallerinin emisyonlarını sınırlarının altına çekmek ve çevresel etkilerini en aza indirmek üzere yatırım yapmaları için verilen süre 2020 başında dolmuş, bir kısmı bu yatırımları yapmadıkları için kapatılmıştı. Bugün, bunların birçoğu geçici işletme ruhsatıyla çalışmaktadır. Aslında kurumunuz üzerinden Enerji ve Çevre Bakanlıklarına şu soruların sorulması gerekmektedir: Bu santrallerin zararlı çevresel etkilerini yok edecek yatırımlar mı yapıldı, artık temiz üretim mi yapıyorlar, izin verilmesinin sebepleri her santral için nedir ve ne kadar süre verilmiştir?

Benim de diyeceklerim bu kadar, arkadaşlarım söyledi zaten.

Çok teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI NEVZAT ŞATIROĞLU – Teşekkür ediyorum Sayın Ünlü.

Tabii, ben cevap hakkımı daha sonra kullanacağım. Şu anda Başkana vekâlet ediyorum.

Sayın Kaya, buyurun.

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada bulunan bütün heyeti saygıyla selamlıyorum. Başta Sayın Genel Müdür, Genel Müdür yardımcıları ve kurum ve kuruluş temsilcileri; hepinize de hoş geldiniz diyorum.

Hepimizin bildiği gibi, elektrik fiyatlarındaki artışın başlıca nedeni olarak döviz kurlarındaki yukarı yönlü hareketler gösterilmektedir. Evet, bu zamlarda döviz kurlarındaki artışların payı elbette büyüktür ancak yüksek faturaların tek sebebinin bu olmadığını birazdan bir tabloyla sizlere anlatmaya çalışacağım. Bilindiği üzere, ülkenin elektrik dağıtımını özel şirketler yapıyor. Bu özel şirketler dağıttıkları elektriğin yaklaşık üçte 1'ini kamuya ait olan Elektrik Üretim AŞ'den alıyor. Bu nedenle EÜAŞ'ın dağıtım şirketlerine sattığı elektrik ne kadar zamlanıyorsa dağıtım şirketlerinin halka sattığı elektrik de o nispette zamlanıyor. Fiyatları ise Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu yani EPDK her üç ayda belirliyor ancak 2020'de elektriğe indirim yapıyor fakat söz konusu indirimin faturalara yansımaları bir yana, faturalara sürekli zam geliyor.

Şimdi, elimde bir tablo var arkadaşlar. Bakın bu tabloda, EÜAŞ'ın elektrik dağıtım şirketlerine elektriği sattığı fiyatlar ve dağıtım şirketlerinin de vatandaşlara faturalandırma fiyatları var.

1 Temmuz-30 Eylül 2019 tarihleri arasında EÜAŞ'ın elektrik dağıtım şirketi olarak 20,51 kuruştan elektrik sattığını görüyoruz dağıtım şirketlerine. Bunun karşılığında faturalarda vatandaşlara bunun yansımaları, 20 lira 51 kuruş olan fiyat faturalara 61 lira 81 kuruş olarak yansıyor. Yani elektrik dağıtım şirketleri EÜAŞ'tan aldığı elektriğin üzerine yüzde 201,36 oranında bir kâr koyarak vatandaşlara faturalandırıyor.

Bakın, 1 Ekim-31 Aralık 2019 tarihleri arasında EÜAŞ o 20 lira 51 kuruş fiyatı 34 lira 86 kuruşa çıkarıyor, yüzde 69,96 nispetinde bir zam yapıyor. Elektrik dağıtım şirketleri bunun karşılığında 61 lira 81 kuruş olan fiyatı 71 lira 02 kuruşa çıkarıyor, onlar da yüzde 14,9 nispetinde zam yapıyorlar.

1 Ocak-31 Mart 2020 tarihleri, EÜAŞ elektrik dağıtım şirketlerine sattığı elektriğin fiyatında yüzde 20,94 nispetinde bir indirim yapıyor yani fiyatı 34,86 kuruştan 27,56 kuruşa indiriyor. Bunun karşılığında, elektrik dağıtım şirketleri bunu faturalara hiç yansıtmıyor, yine elektriği vatandaşlara 71 lira 02 kuruştan satmaya devam ediyorlar.

1 Nisan-30 Haziran 2020, EÜAŞ yine indirim yapıyor. Yani o 27,56'lık fiyatı 22,83 liraya indiriyor, yüzde 16-17 nispetinde indirim yapıyor EÜAŞ elektrik dağıtım şirketlerine sattığı elektrikte fakat vatandaş faturalarında bunun hiçbir yansımaları olmuyor, dağıtım şirketleri faturaları aynı oranda fiyatlandırıyor.

Geliyoruz 1 Temmuz-30 Eylül 2020 tarihlerine. EÜAŞ burada yüzde 42,18 nispetinde bir indirim yapıyor yine. Yani 1 Nisan-30 Haziran 2020 tarihleri arasında 22 lira 83 kuruştan sattığı elektriği yüzde 42,18 indirimle 13 lira 20 kuruşa indiriyor fakat vatandaşın faturalarında bu indirim maalesef hiçbir şekilde görünmüyor ve dağıtım şirketleri yine elektriği 71 lira 02 kuruştan satıyor.

Geliyoruz 1 Ekim-31 Aralık 2020 tarihlerine, EÜAŞ ufak bir zam yapıyor, 15,49'a çıkarıyor 13,20'lik fiyatı. Hemen bu zammın akabinde faturalarda yüzde 5,75 zam olarak vatandaşın faturalarına bu yansımış oluyor.

Yani şunu söylüyorum: EÜAŞ sattığı elektrik fiyatlarında bir miktar artış yapıyor, dağıtım şirketleri hemen bunu bir zam olarak vatandaşlara yansıtıyor ama EÜAŞ müthiş indirimler yapmış... Yani yüzde 20,94, yüzde 17,16, yüzde 42,18; yaklaşık ne yapıyor? Totalde yüzde 60-70'e varan bir indirim yapmış oluyor elektrik fiyatlarında EÜAŞ fakat bunun faturalara yansımaları maalesef olmuyor. Burada vatandaş menfaati yok. EÜAŞ bu indirimleri niye yapıyor? Ben anlama güçlüğü çektim yani eğer vatandaş faturasına bu indirimler yansımıyorsa EÜAŞ'ı bu indirimleri yapmaya iten sebep nedir Sayın Genel Müdürlük? Gerçekten ilginç yani EÜAŞ sizden ucuza aldığı elektriği vatandaşlara ucuza faturalandırır ama diyeceğim, vatandaş menfaatine bir iş yapıyorsanız, bu indirim vatandaşlara yansıyor vatandaş adına milletin temsilcisi olarak, bir milletvekili olarak sizlere teşekkürü görev

bileceğim ama siz fedakârlık yapıyorsunuz, zarar ediyorsunuz, indirim yapıyorsunuz fakat vatandaş faturalarına bunun hiçbir yansıması olmuyor. Ayrıca, en son verdiğim rakam, 1 Ekim-31 Aralık 2020 tarihleri, siz elektriği 15,49 kuruştan satıyorsunuz dağıtım şirketleri sizden bu fiyata aldığı elektriği 75 lira 11 kuruşa vatandaşa faturalandırıyor. Arada yüzde 389,89 nispetinde bir kâr var. Böyle bir kâr dünyanın hiçbir yerinde yok, hiçbir işte yok. Yani yüzde 400'e yakın kârla sizden aldığı elektriği vatandaşa satıyor dağıtım şirketleri. Ben bunu anlama güçlüğü çekiyorum, lütfen bunu izah edin. Bu nedir, nasıl böyle rakamlar ortaya çıkıyor? Matematik yalan söylemez, bir yerde bir hata mı var? Lütfen bunu bir anlatan da biz de bilgilenelim, sorulduğu zaman da vatandaşa gerçeği anlatabilelim.

Evet, şimdi, yine, ISO 500 verilerine göre EÜAŞ, Türkiye'nin en büyük 10 sanayi kuruluşundan biriydi. 2015'te EÜAŞ ülkenin en büyük 6'ncı sanayi kuruluşu iken 2018'de kurumun 33'üncü sıraya gerilediğini görüyoruz. Sizce bu gerilemenin sebebi nedir? 6'ncı sıradan 33'üncü sıraya gerilemenin yani bu büyük düşüşün bir sebebi olmalı, bunu bizlere anlatırsanız memnun olurum. EÜAŞ'ı bu hâle getiren nedenleri ve süreci sizlerden dinlemek istiyoruz. Bu süreçte EÜAŞ küçülmeye mi gitti, nasıl bir küçülme stratejisi izledi? Mesela, hangi santraller hangi şirketlere satıldı, EÜAŞ bu santralleri şirketlere hangi fiyatlardan sattı?

Yine, yaz saati uygulaması konusu var. Evet, buna çok girmeyeceğim.

EÜAŞ'ın amacını sizin sitenizden bir alıntıyla okuyayım: EÜAŞ'ın kamu yararını gözeterek kârlılık ve verimlilik ilkeleri çerçevesinde güvenli, sürekli, kaliteli, verimli, düşük maliyetli, çevreyi gözetir elektrik enerjisi üretimi ve satışı faaliyetinde bulunmak amacıyla teşkil edilen bir kamu kuruluşu olduğunu söylüyorsunuz, oradaki ifadeler bu. Sitenizden aldığım bu açıklamanızda yararını gözettığınızı söylediğiniz bu kamu hangi kamudur? Az önce örneklerini verdim, kamudan kastedilen vatandaş mıdır, yoksa büyük kârlar eden şirketler midir? Bunun izah edilmesini rica ediyorum.

“Düşük maliyette enerji üretip satmak.” demişsiniz. Büyük şirketlere düşük maliyette enerji sattığımız doğrudur fakat onlar bunu vatandaşların faturalarına yansıtmıyorsa bunun bir anlamı var mıdır? Vatandaşlara faydası olmayan bu indirimler neden yapılmaktadır? Bu indirimlerin kimlere faydası vardır? Bunları bizlere açıklarsanız memnun olacağım.

Bir de elektrik üretim işiyle ilgileniyor EÜAŞ'ımız. Üç tarafı denizlerle çevrili bir ülkede yaşıyoruz malum. Deniz dalgasıyla elektrik üretimi konusuyla ilgili bir çalışma var mıdır, düşünülmekte midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Öztürk.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ahmet Bey'in bahsettiği ISO'nun verilerine göre, kamuda yine de sıralamada 1'inci olan kuruluşumuz EÜAŞ. Bu açıdan bakıldığında EÜAŞ'ı tebrik etmek gerekir.

Zaten EÜAŞ 2017 yılını 18 milyon 106 bin 621 lira dönem kârıyla kapatmasına rağmen, 2018 yılını 1 milyar 663 milyon 991 bin küsur lira dönem zararıyla kapatmış.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Milyon mu, milyar mı?

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – 1 milyar 663 milyon 991 bin.

2018 yılında EÜAŞ ile TETAŞ birleşmiş ve TETAŞ yine 2017 yılını 14 milyon 880 bin 675 lira dönem kârıyla kapatmıştır. TETAŞ, 9 Temmuz 2018 tarihli bilançosunda dönem zararını 731 milyon 127 bin 179 lira olarak açıklamıştır. Birleşme öncesi kâr açıklayan EÜAŞ ve TETAŞ'ın 2018 yılında birleşmesinden sonra zarar eden kuruluşlar hâlini almasının nedeni nedir?

Elektrik dağıtım şirketleri, elektriği büyük ölçüde EÜAŞ'tan satın alıyor, ayrıca özel elektrik üretim şirketleri de mevcut. Bu şirketler de elektriği büyük ölçüde devletten sağladıkları alım garantisi veya yüksek tutarlı teşviklerle üretiliyorlar.

EPDK her üç ayda bir, özel elektrik şirketlerinin dağıttığı fiyatı düzenleyen tebliğler yayımlıyor. Böyle olunca da elektrik fiyatlarını devlet otoritesi belirliyormuş gibi görünüyor fakat aynı devlet, EÜAŞ eliyle elektrik dağıtım şirketlerine giderek ucuzlayan fiyatlarla elektrik satarken, dağıtım şirketlerinin halka ulaştırdığı elektriğin fiyatında hiçbir fiyat indirimi yapılmıyor. Yani elektrik şirketleri elektriği giderek daha ucuza alıyor ancak halka bu indirim yansımıyor; biraz önce Ahmet Bey de bu konuya rakamlarla değindi. Şirketler de elektriği, zarar ettiğinde vergilerle finanse edilen bir kurumdan yani EÜAŞ'tan alıyorlar.

Son dönemde dağıtım şirketlerine EÜAŞ tarafından verilen elektriğin ne kadar ucuzladığını dönem dönem her üç aylık verdiği rakamların -diğer rakamlar verildiği için, total rakamı söyleyeyim- toplamında yüzde 62 oranında indirim yapılmış. Sadece son üç aylık o dönemde yani 1 Temmuz-30 Eylül 2020 dönemlerinde yüzde 42 indirim yapılmış ancak bu tarife halka yansıtılmamış ve dokuz aydır halkın tükettiği elektriğe tek kuruş dahi indirim yapılmamıştır.

Elektrik dağıtım özelleştirmeleri yapılırken şirketler, elektrik dağıtım ihalelerini 2009-2013 arasında döviz kredileri çekerek aldı. Uzun süredir döviz kurunun 1-2 lira arasında ucuz seyretmesi ve gelecekteki büyüme tahminlerinin ise abartılı yapılması, elektrik şirketlerini döviz kredisi kullanma konusunda cesaretlendirmişti ancak dolar geçtiğimiz yıl 8 liranın üzerine çıktı. Bu şirketlerin borcu tüm bankacılık sektörü için büyük bir tehdide dönüşmüş durumda olduğu için 2020'nin Mayıs ayı itibarıyla sektörün nakdi kredi borcu 34 milyar 811 milyon dolara çıkmış durumda. Bu ise tüm bankacılık sektörünün nakdi kredi alacağının yüzde 7'sine tekabül ediyor. Durum böyle olunca, kamu şirketi EÜAŞ, bu şirketlere sattığı elektrikte dampinge giderek borcu dolaylı olarak sanki üstlenmiş gibi oluyor.

Bununla birlikte, elektrik dağıtım şirketleri ve elektrik perakende satış anonim şirketlerine yapılan elektrik enerjisi satışından doğan alacakların tahsilinde yaşanan sıkıntılar bilinmekte. EDAŞ ve EPSAŞ'tan doğan alacaklar fiyat eşitleme mekanizması kapsamında mahsup ve temlik sözleşmeleriyle tahsil edilmeye çalışılsa da uygulama, doğan alacakların karşılanmasında yetersiz kalmaktadır.

Yap-işlet, yap-işlet-devret, işletme hakkı devri yöntemiyle faaliyet gösteren şirketlerden alınan elektrik enerjisi bedellerinin vadesinde ödenebilmesi, enerji satışı yapılan müşterilerden olan alacakların vadesinde tahsil edilmesine bağlı bulunduğundan, enerji bedellerinden kaynaklanan alacakların teminatsız bırakılmadan zamanında tahsil edilmesine yönelik tedbirlerin, zamanında alınması önem arz etmektedir. Bu tespit TETAŞ'ın raporunda yer almaktadır. Bu kapsamda, EDAŞ ve EPSAŞ'tan yapılan elektrik enerjisi satışından doğan alacak tutarı toplamı ne kadardır?

Yine, yurt dışı şirketleriyle ilgili TETAŞ'ın raporunda "Nükleer güç santrallerinden yapılacak elektrik enerjisi fiyatlarının ve imtiyaz sözleşmesi kapsamında yapılacak ödemelerin getireceği yüklerin, teşekkülün mali gücünü zorlayacağı açıktır." tespitine yer verilmiş. EÜAŞ, Jersey Kanal Adaları'nda 2015 yılında şirket kurmuş ve EÜAŞ bu şirketi Sinop Nükleer Güç Santrali'ndeki faaliyetlerin pratikliği için kurmuştu. Geçtiğimiz günlerde Türkiye'nin 2'nci nükleer güç santrali olacak Sinop Nükleer Güç Santrali Projesi için nihai ÇED raporu onaylandı. İnceburun mevkinde EUAS International ICC merkezi Jersey Adaları, Türkiye merkez şubesi tarafından yapılması planlanan 4 reaktörden oluşacak Sinop Nükleer Güç Santrali Projesi'nin yatırım bedeli 20 milyar dolar hesaplandı. Bununla birlikte Enerji Bakanı Sayın Fatih Dönmez, Sinop Nükleer Santrali'nin yapımı konusunda çok istekli olmadığını çeşitli açıklamalarıyla ifade etmişti.

Jersey Adaları'nda kurulan şirket için dönemin EÜAŞ Genel Müdürü Halil Alış "Ortağımız olan Japonya ve Fransa da böyle bir off-shore şirketini kurdular, bizi bekliyorlar. Biz o şirketi kurma işlemlerini tamamladıktan sonra üçümüz -yani Fransızlar, Japonlar ve biz- kurduğumuz o off-shore şirketleriyle birlikte Türkiye'de yeni bir proje şirketi kuracağız." demişti. Yalnız geçenlerde bu konu kamuoyunda gündeme geldiğinde Enerji Bakanına bir soru önergesi vermiştim. "Bakanlığımızla ilgili kamu iktisadi teşebbüslerinin yurt dışında 14 adet şirketi bulunmakta. Bahse konu şirketler Jersey Kanal Adaları, Finlandiya, Rusya, Lüksemburg, Amerika, Çin ve Hong Kong'da bulunmakta olup hiçbir şirketin yabancı ortağı bulunmamaktadır." diye, iki çelişkili cevap geldi Bakanlıktan. Şimdi bu konuyu iki ayrı cevaptan yola çıkarak sormak istiyorum: EÜAŞ tarafından kurulan off-shore şirketin yabancı ortağı bulunmakta mıdır? İkincisi, Sinop Nükleer Santrali inşası için Türkiye'de yeni bir proje şirketi kurulmuş mudur? Proje için hangi ülkelerle görüşmeler yapılmıştır?

Ayrıca EÜAŞ, 2019 yılında Çanakkale'deki Çan-2 Termik Santrali'nden yedi yıl boyunca teşvikli elektrik alımı yapmak üzere sözleşme yapmıştı. Anlaşma, yerli kömür yakıtı kullanmak durumunda. Anlaşma uyarınca şirketin gelirler tutarı 2019 yılı dönemi için ABD dolarına endeksli asgari 64 milyon, azami 70,4 milyon dolar şeklinde olacaktır.

EÜAŞ, 2019 yılı başında Şubat ayından itibaren yıl sonuna kadar on bir ay boyunca yerli kömür ve elektrik üreten özel sektör santrallerinden toplam 24 milyar kilovatsaat elektrik alacağını duyurmuştu. Şubat ve mart aylarındaki alım fiyatı megavatsaat başına 285 lira olurken, sonraki üçer aylık dilimler için de ayrı ayrı fiyatlar belirleneceği ilan edilmişti.

Sorum şu: Elektrik üretiminde yerli kömürün kullanım payını artırmak için uygulama yapıp dövizle ilgili herhangi bir bildirim bulunmazken, ülkemizde döviz fiyatları ağırlıklı yükselme eğilimi gösterirken ve 2018'de Türk lirasını korumayla ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi varken; 2019 yılında yapılan bu dövize endeksli, döviz fiyatları ağırlıklı yükselme eğilimi gösterirken Çan-2 Termik Santrali'nden doğrudan dolarla elektrik alım garantisi verilmesinin nedeni nedir?

EÜAŞ, özel elektrik üreten şirketlerle yaptığı elektrik alımı sözleşmelerini de dolar üzerinden mi yapmakta? Sözleşmeler dolar üzerinde yapılıyorsa sözleşmeler bazında yaptığı ödemelerdeki kur farkından kaynaklanan bir kamu zararı oluşmuş mudur? Kamu zararı varsa ne kadardır?

Bir de Alt Komisyon toplantısında değinmiştim, bir soru sormuştum, Arnavutluk'ta olan bir alacakla ilgili, yaklaşık 3 milyon 239 bin 725 Amerikan doları bir alacağımız vardı. "Bu konuda Bakanlık nezdinde nasıl bir girişimde bulunmuşunuz?" diye sormuştum ve vermiş olduğunuz cevap... Biraz önce Atila Bey bahsetmişti, sonuçta ben bürokrasiden gelen bir siyasi değilim, Ankara'yı da yeni tanıyorum, bakanlıklar arasındaki mesafenin de ne kadar olduğunu bilmiyorum. Dışişleri Bakanlığından 6 Temmuz 2020 tarihinde yazı yazdığınızı ve cevap beklediğinizi söylemişsiniz; yaklaşık yedi ay geçmiş, EÜAŞ ile Dışişleri Bakanlığı arası bu kadar uzak mı, bu cevap niye bu kadar geç geliyor? Bununla ilgili geçen ay da Sayın Meclis Başkanımız Arnavutluk'a bir ziyarette bulunmuştu. Orada Maarif Vakfının yapmış olduğu bir tesisi açmıştı. Gördüğümüz kadarıyla Arnavutluk'a sürekli bu konularda destekte bulunuyoruz. Yani sözün özü: Arnavutluk'a bu anlamda destekte bulunuyorsak hiç olmazsa bu alacağımızı hibe etik deyin de kurtulalım. Hiç olmazsa Sayıştay raporlarından düşsün bu konular diye Dışişleri Bakanlığını bu konuda, yedi ayda bu cevabın gelmemesini eleştiriyorum.

Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Durmuşoğlu.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, EÜAŞ Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu üyeleri, Sayıştayımızın çok değerli temsilcileri, bakanlıklarımızın çok değerli bürokratları, değerli arkadaşlar; bugün yapmış olduğumuz toplantımızın hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum.

Ülkemizin büyüme ve kalkınmasında ihtiyaç duyulan elektrik enerjisini ülke kaynaklarını verimli bir şekilde kullanarak güvenilir, ekonomik, kaliteli, çevreye duyarlı ve kârlı şekilde, kamu yararını gözeterek, verimlilik ilkeleri çerçevesinde düşük maliyetleri üreten ve satış faaliyetinde bulunmak amacıyla teşkil edilen bir kamu kuruluşu olan EÜAŞ kurumumuzu desteklediğimizi ve her zaman yanlarında olduğumuzu söylemek istiyorum.

2020 yılı sonu itibarıyla EÜAŞ'ın ülkemizde kurulu gücü içerisindeki payının yüzde 22,5; elektrik üretim payının da yüzde 18,2 olmasının doğru ve emin adımlarla ilerlediğinin bir göstergesi olduğunu düşünüyorum.

Ülkelerin enerji ihtiyacı, nüfus, sosyal ve ekonomik gelişme düzeyi, sanayileşme, kentleşme, teknolojik gelişmişlik gibi birçok sosyoekonomik faktöre bağlı olarak şekillenmektedir. Sosyoekonomik kalkınmanın en önemli girdilerinden biri olan elektrik enerjisinin zamanında, kaliteli ve yeterli miktarda, ekonomik şartlar ve çevre etkileri de dikkate alınarak temini büyük önem taşımaktadır. Elektrik enerjisi üretiminde kullanılan kaynakların sınırlı olması sebebiyle bu kaynakların kullanımı gelecek kuşakların dünyasını belirleyeceği gibi bunların sınırsız ve sorumsuz kullanımının geleceğe olumsuz etki yapacağı da muhakkaktır. Bu yüzden, ülkemizin hem bugününü hem de geleceğini dikkate alan yerli kaynaklara dayalı bir enerji politikası oluşturma ve tercihleri buna göre yapma zorunluluğumuz bulunmaktadır. Bu anlamda, enerji talebinin zamanında ve kesintisiz olarak karşılanabilmesini temin etmek amacıyla EÜAŞ kurumumuzun yeni vizyonlarla çalışmalarını sürdüreceğine, gelişen dünya şartlarında ülkemizin değerlerine katkı sağlayacağına yürekten inanmaktayım. Büyüyen ve gelişen ülkemizin yeni hedeflerine ulaşmasında EÜAŞ'ın yapacağı projelere destek verdiğimiz bir kez daha yinelemek istiyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Durmuşoğlu.

Evet, son konuşmacı olarak Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Ben de EÜAŞ'ın değerli yöneticilerini saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, EÜAŞ'ın bildirdiği bilançoda 2017 yılında 18 milyon lira kâr, 2018 yılında da 1 milyar 664 milyon zarar. Yani genelde devlet kurumu da olsa özel sektör de olsa bir planlama olması lazım. Bu planların da maksimum yüzde 5, yüzde 10 yanılmasını saygıyla karşılarız. Bir dönem 18 milyon lira kâr eden şirketin bir sonraki yıl 1 milyar 664 milyon zarar etmesinin -aradaki makası da düşündüğünüz zaman- muhakkak bir izahı olması lazım. Onun için, bu konuyla ilgili ben, şahsen tatmin olduğumu söyleyemem, bunun muhakkak bir izahı olmalı.

Tabii, enerjide arz güvenliği, aynı zamanda enerji güvenliği çok önemli. Bununla ilgili de ciddi yatırımlar yapıldı. İşte, şu an EÜAŞ'ın payı gittikçe küçüldü. Biraz önce Sayın Durmuşoğlu'nun da ifade ettiği gibi “Kurulu gücü yüzde 22,50’lerde, üretimdeki payı da yüzde 18,20’lerde.” 2017’de Türkiye’nin kurulu gücü 85.200 megavatken 2020’de bu 96.270 megavata kadar yükselmiş. Bunların da dağılımları var; işte, hidrolik santraller yüzde 32, doğal gaz yüzde 26, kömür yüzde 20, rüzgâr yüzde 10, güneş yüzde 7... Şimdi, burada, aynı zamanda, sizin üç yıldır da tüketiminiz fazla değişmiyor. Yani aşağı yukarı 300 küsur bin rakam. Mesela, 2019’da 303 milyar 897 milyon kilovatsaat, 2020’de 305 milyar kilovatsaat üretimimiz var; kurulu gücümüz 96.270. O zaman, bu arada bir ilişki olması lazım

yani kurulu gücünüze göre... Kurulu gücün üç aşağı beş yukarı ancak yarısı kadar enerji tüketimimiz var. Diğer yarısı ne oluyor? Yani üç yıldır da sonuçlar değişmediğine göre... Tabii, kurulu güçten algıladığımız o tesisin kurulu gücü, faydalı üretimi ne kadardır? Bunu ayrıca istiyorum. Yani kurulu güç diyelim ki 100 megavatır ama senenin üçte 1'ini, dörtte 1'ini hani çalıştığı alan olarak... Yani Türkiye'nin net enerji üretimi ne kadar? İki, eğer fazlamız varsa, bununla ilgili bir ihracatımız varsa nerelere ihraç ediyoruz, ne kadar, kaç liradan da bunu satıyoruz?

Devamında, tabii, sizin şu an verdiğiniz garantiler var. Önümde rakamlar var. İşte, kömürle ilgili Afşin'in garantisi 16,78 sent/kilovatsaat, yine, biyokütlelerle ilgili 15,3 var, güneş enerjisiyle ilgili 13,1, nükleerle ilgili 12,35... Yani bunların ortalaması 9,18 sent/kilovatsaat bendeki rakamlara göre. Bunu siz de teyit edebilirsiniz veya ben bunu size sormuş olayım yani bütün bu enerji kaynaklarından satın alıyorsunuz. Ortalama alış fiyatınız sent/kilovatsaat cinsinden ne kadar? Eğer bu rakam doğruysa yani 9,18 bunu çarptığınız zaman -bugün dolar 7,5 lira olsa- $9 \times 7 = 63$ yani 63 kuruş gibi sağı solu maliyeti. Ama siz bunu 40 kuruştan satıyorsunuz. Dolayısıyla, bunu bir şeyle sübvans etmeniz lazım. Yüzde 18'lik enerji üretimimiz var. Şu an hâlen EÜAŞ'ın bünyesinde olan devletin santralleri var işte Keban gibi, Atatürk Barajı gibi. Sanki bunu regüle etmek için bunu bununla mı dengeliyorsunuz? Yani, hani, devletin üretimlerinin şu an bize de bir maliyeti yok, onların fiyatlarını biraz aşağıda tutup denge mi sağlamaya çalışıyorsunuz?

Bu son dönemde bu garantilerin TL'ye çevrilmesini ben şahsen olumlu karşılayanlardanım. İşte, altıncı ayın 30'u itibarıyla bildiğim kadarıyla her üretim tesisiyle ilgili, güneşle veya hidrolikle ilgili rakamlar herhâlde 40 kuruştan başlayan rakamlarla başladı. Ben bunu şahsen olumlu buluyorum. On yıl süreyle bu garantiler veriliyordu. Şu an ortalamaya baktığınız zaman... Belki on yılın üzerinde verilen de vardır tahmin ediyorum. Mesela bu Elbistan tam bir facia. Yani biz adama sadece işletme hakkını vermişiz 16,78 sent/kilovatsaate alıyoruz, bu çok ciddi bir rakam. Mesela bunun inşallah süresi doluyordur da o da kurtuluyordur, biz de kurtuluyoruz diye düşünüyorum. Yani bu manada ne kadar süre kaldı, ne kadar zaman kaldı bu garantilerle ilgili olarak?

Tabii, bunun yanı sıra enerji çeşitliliği var. Orada da özellikle en pahalı üretim şekli mesela doğal gaz ve ithal kömür. Bu ithal kömürden de çok ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Bunları azaltıp yani buradaki enerji üretim miktarlarını azaltıp bunun yanı sıra doğaya daha az zarar veren mesela güneş, rüzgâr gibi -hidrolikler aşağı yukarı tahmin ediyorum epeyce bir toparlanmış- bu alanda büyümek daha mümkün. Ben, şahsen şu 1 megavatın altında lisanssız üretimleri -yani vatandaş açısından söylüyorum- neden kaldırdığınızı anlamış değilim. Bırakın, zaten kuruş olarak veriyorsunuz bunun garantilerini isteyen istediği kadar üretsın. Ben bunun size bir zararı olduğunu düşünmüyorum. Hani siz "İhtiyacınız varsa, belediyeler veya iş, güç sahipleri üretebilir." diyorsunuz "İhtiyacının yüzde 30'u kadar daha yüksek kurulu güçle bu işi yapabilirler." diyorsunuz ama bunlar zaten büyük tesisler değil. Türkiye'nin her tarafında bu lisanssız, 1 megavatın altında olan tesisleri bence tekrar açmalısınız. Zaten kuruş bazında garanti veriyorsunuz, TL bazında garanti veriyorsunuz. Bunların tümü bu ülkede kalıyor yani rüzgâr da güneş de genel maliyet açısından baktığınız zaman bu ülkede kalıyor. Ama bunun yanı sıra doğal gazdan enerji üretirken, ithal kömürden enerji üretirken biz bu ülkenin kaynaklarını otomatikman dışarıya aktarıyoruz. Dolayısıyla, böyle bir projeksiyonunuz var mı? Yani biz gelecekte işte, beş yıl sonra, on yıl sonra bu enerji kaynaklarımızla güneşte buraya geleceğiz, rüzgârda bu rakama geleceğiz, inşallah ithal kömürden...

Bakın, bizim kendi ürettiğimiz kömürden bahsetmiyorum, o bizim kaynağımız, bununla ilgili bizim yurt dışına ödediğimiz bir para yok. Ha, bununla ilgili biz gerekli çevresel tedbirleri alıp tabii, insan hayatından daha önemli hiçbir şey yok, bunu da dikkate alarak gerekli filtresini, çevresel faktörler

de göz önüne alınarak bunların üretime devam etmesinden yanayım, kişisel görüşüm bu. Ama buna karşılık onlarca geminin limanlarımıza binlerce ton kömürü getirip özellikle Zonguldak bölgesinde hayatımızı karartmasına yani bir defa bölgenin yaşanılabilir olmaktan çıkmasına ben şahsen karşıyım. Bununla ilgili, enerjiyle ilgili geleceğe yönelik projeksiyonunuz nedir? Nereden nereye gitmeye çalışıyorsunuz? Bununla ilgili rakamları verebilir misiniz?

Özellikle son dönemde altıncı ayın 30’unda bu YEKDEM’in süreleri bitiyordu. Bununla ilgili altıncı ayın 30’unda yeni bir şey çıkmış, yeni bir şey daha yayınlanmış. Bağlantıyla ilgili, bağlantı noktası alanların bir tarihi varmış. Bu ne kadar devam ediyor? Ona bir açıklık getirir misiniz? Yani YEKDEM meselesi altıncı ayın 30’unda mı bitiyor, yoksa bu bağlantı tarihleriyle ilgili verilen bir süreler, o tarihte mi bitiyor? Ben bundan sonraki dönemlerin en azından süresi bitenlerin, şimdi geçmişte bu ülkenin enerjiye ihtiyacı varken belki bunlar konuşulacak değildi yani o günkü şartlarda bunlar gerekli olabilir. Ama şartlar değiştiğine göre bana göre bugün Türkiye’nin üretim fazlası olduğuna göre, demek ki bunu artık istediğiniz gibi planlayabilirsiniz, istediğiniz yöne doğru çekebilirsiniz. İşte, zaman zaman bizim Hükümetimiz “1,8 büyüdük.” diyor ama aslında bunu bazı kanallardan test etmek de mümkün. Bunlardan bir tanesi enerji, üç senedir enerji tüketimi olduğu yerde duruyor. BOTAŞ’ı test etmiştik, orada da gaz tüketimi de aynı, buna paralel olarak aynı yerlerde duruyor. Demek ki bizim daha farklı bir yol çizmemiz lazım, daha farklı bir yol belirlememiz gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ederim Sayın Yaşar.

Son konuşmacı olarak buyurun Sayın Şatiroğlu.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, çok değerli üyeler, çok kıymetli Sayıştay temsilcilerimiz, çok kıymetli çalışma arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum,

hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Tabii, satışmayla başlamayacağım konuya Sayın Atila Bey’in çok hoş bir nüktedanı oldu.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sataşma değil.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sataşma değil tabii ki. Fakat hem Atila Bey’in hem Deniz Bey’in uzun uzun bahsettiği bir husus var. İki konunun da -o dönemde Genel Müdür olduğum için- imza sahibi benim. Hintli Baharat firmasının sözleşmesinin feshedilmesi. Tabii, arkadaşlarımız, sayın üyeler hep akreditif masraflarının yüksekliğinden bahsettiler, o sözleşmeyi feshetmekle devletin, EÜAŞ’ın yaklaşık 4 milyon euroyu irat kaydettiğini de söylemediler, raporlarda geçiyor. Yani o sözleşmeyi feshetmekle yaklaşık 4 milyon euro mertebesindeki teminat mektubu irat kaydedildi, EÜAŞ’ın kasasına girdi.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Zarardan kâr.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Onu öyle değerlendirmiyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Öyle.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Bizim oradaki amacımız Keban Santrali’nin rehabilitasyonunu yaptırmaktı. Günün şartlarında o anki yöneticilerimiz imzalamışlar sözleşmeyi ama değişen şartlara baktığımızda biz bunları kendi imkânlarımızla yapmayı hedef edindiğimiz için bir. İkincisi, firma bütün eksikliklerini, bütün uyarılara rağmen, bütün ihtarlara rağmen, kanuni uyarılara rağmen mukavele gereği edimlerini yerine getirmediklerinden dolayı feshe gitmek zorunda kaldık, aksi hâlde hukuka aykırı

davranmak gibi bir durumumuz söz konusu olamazdı ve bunun neticesinde de yaklaşık 4 milyon euro civarındaki bir rakamı EÜAŞ'ın kasasına irat kaydetmiş olduk ve bunun karşılığında da karşı firma bir dava dahi açmadı.

Ha, bu arada akreditif masrafları nereye ödeniyor? Akreditif açtığımız bankaya ödeniyor. Akreditif masrafları Vakıflar Bankası üzerinden, Vakıflar Bankasına ödenen bir komisyondu yani Hintli firmaya giden bir para değildir. Yani buradaki iki konuşmacımızın konuşmasına istinaden bunu söylemek ihtiyacı hissediyorum çünkü farklı bir algı doğuyor bu tarafta. Kesinlikle 1 euro sent bile yurt dışına gitmiş değildir arkadaşlar, onu ifade etmek isterim.

Bir diğer husus, Deniz Bey'in ifade ettiği...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Dışişleri Bakanlığıyla ilgili husus neydi o zaman? Neden Dışişleri Bakanlığı...

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Ben bitireyim isterseniz. Akreditifle ilgili çok detay bilmiyorum ama akreditif masrafları...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama konu o zaten.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Müsaade edin.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürümüz yanıt verir o konuya.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Yani ben birazcık da Genel Müdürümün yükünü alıyorum, bu konuları çok iyi bildiğim için Komisyon müsaade ederse.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, o kısmını açıklamadığınız zaman da açıklamanız eksik kalıyor.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Akreditif komisyonları ödeniyor sadece, akreditifle ilgili bir bedel ödenmiyor yurt dışına.

Bir diğer husus, bu Çanakkale Çan Termik Santrali'nin çevre mevzuatına uygun hâle getirilmesi için yapılan FGD ihalesi, şartnamesi. Kıymetli üyeler, bu termik santrallerin kükürtdioksit gazına karşı FGD yatırımları çok detaylı bir mühendislik çalışması gerektirir ki ekip o şartlarda bir yıl bunun şartnamesine çalıştı. Yani mühendis olan arkadaşlar beni gayet iyi anlıyorlardı. “Hangi tip yapacağız, kuru mu ıslak mı? Verim ne olacak? Çevre mevzuatı hedefini nasıl tutturacağız?” diye bir yıl şartname üzerinde çalıştılar ve bir yılın sonunda ihale yaptık ve orada yüzde 98,5 verimle ıslak tip bir modele karar verdik ve şu anda da EÜAŞ onu başarıyla tamamladı ve şu an devreye aldılar, çalışıyor bu kriter.

Şimdi, soruların bir kısmı, tabii, kurumu, Genel Müdürlüğü ilgilendiren konular değil, onu ifade etmek isterim. Mesela elektriği “23 kuruşa alıp 17 kuruşa satmak.” sorusunun cevabını anlamak için Türkiye'deki elektrik maliyet havuzunu iyi anlamak lazım. Sadece EÜAŞ elektrik üretmiyor, özel sektörün elektrik üretimleri var, devletin YEKDEM kapsamında dövize endeksli aldığı elektrik fiyatları var, gibi gibi gibi çok detay gerektiren bir brifing konusudur açıkçası bu. Onun için, yani “Niçin 23'e aldın, 17'ye sattın?” ya da Sayın Kaya'nın söylediği gibi “Dağıtım şirketleri 3 katı fiyata mı elektrik satıyor?” Ki böyle bir şey söz konusu değildir. Dağıtım şirketleri sadece EÜAŞ'tan elektrik almıyorlar, piyasadan elektrik alıyorlar beraberinde. Bütün o maliyetlere bakmak gerektiği kanaatindeyim ve gerçekten bu konu çok detaylı, çok teferruatlı ve üç beş dakikaya da sığacak bir konu değildir.

Son olarak, Bedri Bey'in sorduğu, YEKDEM'in uzatılması için çok çaba sarf ettim. Malum pandemi sebebiyle yatırımcıların ekipmanları Türkiye'ye gelememi, süpervizörler gelememi ve YEKDEM teşvikli süresi 30 Haziranda sona erecek, o zamana kadar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Hayır, siz yanlış yerde oturuyorsunuz Vekilim, şuraya oturun, biz size soru soralım. Nasıl bir şey ya!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama lütfen müdahale etme Sayın Vekilim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hem denetleyen hem denetlenen gibi, nasıl bir şey?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Müsaade eder misiniz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani biz Genel Müdüre soru sorabiliyorsak o zaman eski genel müdüre de soru sorma hakkım var, ona da müsaade etmiyorsunuz.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Müsaade eder misiniz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bakın, Sayın Vekilim...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ya, anlatsın o, işte, Denizciğim konumunu yerine koyuyor zaten.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Şimdi biz.. Bir saniye... Sayın Vekilim, biz 2019'u... Sayın Sertel, Sayın Yavuzylmaz, bir saniye...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Buyurun anlatsın Nevzat Bey.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bakın, biraz önce Sayın Yavuzylmaz...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, siz de giriyorsunuz ya Deniz'in konuşmalarına, o da giriyor yani ondan karşılıklı oluyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Bir dakika, lütfen, sözümü kesmeyin Sayın Sertel.

Şimdi, biz, 2017 ve 2018'i görüyoruz, öyle değil mi? Sayın Yavuzylmaz 2017, 2018 yerine 2019'u konuştu, ben de hiçbir...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Konuşur o, geneli üzerinde 2020'yi de konuşuruz, 2021'i de konuşuruz.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Ben de konuşabilirim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Anladım. Bakın, Sayın Sertel, biz de geneli üzerinde konuşabilir düşüncesiyle müdahale etmedik, konuşmasına izin verdik.

TAMER DAĞLI (Adana) – Nevzat Bey de geneli üzerinde konuşuyor.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Konuşuyor zaten, buyursun konuşsun ya.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Vekilimiz de geneli üzerinde değerlendirme yapıyor.

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) – Herkesi dinliyoruz.

TAMER DAĞLI (Adana) – Nerede oturacağına siz karar veremezsiniz ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Herkesi dinliyoruz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tamam tamam, buyursun.

TAMER DAĞLI (Adana) – Sayın Başkan, Nevzat Bey'in nerede oturacağına arkadaşlar mı karar verecek? Böyle bir şey olabilir mi ya!

AHMET KAYA (Trabzon) – Evet. Kendisi karar veriyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yani lütfen ya!

ATİLA SERTEL (İzmir) – Nevzat Bey, anlatsın, anlatsın, buyursun.

TAMER DAĞLI (Adana) – Bir nezaket gösterip kendi dönemiyle ilgili açıklama yapıyor yani.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Siz her şeyi konuşuyorsunuz, her konuya giriyorsunuz. Sayın Vekilimiz, değerlendirme yaptığı zaman nerede oturacağını konuşuyorsunuz. Lütfen...

Buyurun.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Şimdi, en önemli hususta, o akreditifle ilgili hususta bu kadar yoğun konuşmasaydınız ben cevap almayacaktım açıkçası, zaten Genel Müdür cevapları hazırlamıştır ama konuyu detaylı bildiğim için, artı, Komisyonun bir üyesi olduğum için en az sizin kadar konuşma hakkım olduğu kanaatindeyim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Tabii, tabii.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bizim de cevap hakkımız var.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Müsaade edin Sayın Başkanım.

Bir kısım sualin de Genel Müdürü ilgilendirmedüğinden dolayı az buçuk bilgimiz dâhilinde cevap verme ihtiyacı hissetmiştim, onu ifade etmek istedim. Bunun yanı sıra her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının -Atıla Bey'in de milletvekili olduğu gibi- vekil olma hakkı olduğu kanaatindeyim. Her meslek grubundan gazetecilikten olduğu gibi, mühendislik de, avukatlık da her meslek grubunun Mecliste temsil edilmesi çok doğal bir şeydir. Ha, bu özel sektörde çalışmıştır, kamuda çalışmıştır, serbesttir, patrondur Meclise gelmesi bir zenginliktir, durumunuza arz ederim.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Şatiroğlu.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkanım, bana yanıt verdiği için benim bir dakika cevap verme hakkım var.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sataşmadım ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sataşma yok ama...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Var, var.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Hiç sataşmadım... Hiç sataşmadım...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bir gerginlik olmasın diye.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Gerginlik olmasın diye, üstü kapalı yani üzerine şantaj gibi bir şey yapıyorsunuz. Gerginlik olsa... Yani lütfen ya.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ben gerekli yanıtı vermek istiyorum Sayın Başkanım. Müsaade eder misiniz?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yani tamam bir dakika. Ya, tamam, vereceğim ama lütfen emrivaki yapmayın.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Emrivaki yapmıyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Yani vermezsem sanki gerginlik olur gibi bir tarza giriyorsunuz lütfen. Tamam o zaman bir dakika söz veriyorum.

Buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bugüne kadar emrivaki hiçbir şey yapmadık, yapmayız ama lütfen beni dinleyin.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun, söz verdim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Niye bunu gündeme getirdim biliyor musunuz?

Bakın, arkadaşlar, bizim denetlediğimiz süreçte imzaları atan arkadaş. Yani, şimdi, ben bir kurumda eğer o konuya ilişkin imzaları attıysam ve onlar denetleniyorsa etik olarak oy kullanma hakkımı kullanmam, dışarıda dururum. Aynı, TCDD’de Süleyman Bey döneminde de biz bunu, aynı şeyi söylemek durumundayız.

Şimdi, siz kendi attığınız imzaya kendiniz el kaldırıp oylayacaksınız ve aklayacaksınız. Buna kesinlikle itiraz ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Etik değil.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Burada etik değil.

Bir kere kendi attığınız imzanın oylamasına katılıp...

Niye nerede oturması gerektiğini söylüyorum? Siz EÜAŞ’ın Genel Müdürlüğünü yaptığınız süreçte, bu dönemde bunlar denetlemeye geliyorsa ve siz de kendi kendinize aklıyorsanız size helal olsun, söyleyecek bir şey yok.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ama etik olarak ben bunu özellikle getirdim ve burada Süleyman Bey de TCDD denetlenirken burada çıktı, kendisi hem konuşma yaptı hem oylamaya katıldı, kendi kusurlarını oyladı, akladı. Şimdi, siz gene burada oylayacaksınız ve Nevzat Bey de el kaldıracak. Kendi o verdikleri paralara da şey diyor: “Biz kâra soktuk.” Kâra nasıl soktunuz? Zarardan kurtardığın parayı söylüyorsun ama geçmiş dönemde yaptığınız anlaşmanın ne kadar kusurlu olduğu yarın da bugün de ortaya çıktı, çıkıyor da, Sayıştay raporlarında da yeri var.

Teşekkür ederim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman, benim de adım geçiyor; ben de bir dakika istiyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır, lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman cevabı ona da vermeyin.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır. Sen mi? Ya, bir saniye Sayın Yavuzyılmaz. Sen mi karar vereceksin benim kime söz vereceğime? Lütfen. Ben burada Başkanım. Kime söz vereceğime, kime vermeyeceğime...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Herkes bir ağızdan konuşuyor. Başkanınız konuşuyor.

AHMET TAN (Kütahya) – “Söz verme.” diyebilir misin?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Siz koro musunuz kardeşim?

AHMET TAN (Kütahya) – “Söz verme.” diyebilir mi?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın vekillerim, lütfen...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Koro hâlinde mi konuşuyorsunuz?

AHMET TAN (Kütahya) – Sen niye konuşuyorsun?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ahmet, sen misin Başkan? Mustafa Bey’i ezmeyin orada.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ahmet Bey, lütfen...

Ezilen bir şey yok ya.

Bir saniye, lütfen sesinizi yükseltmeyin.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Atila Bey yakışıyor mu sana bu üslupla takılmak.

AHMET TAN (Kütahya) – Sen niye bağıırıyorsun o zaman?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, söz alabilir miyim?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, buyurun.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli üyeler...

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Yakıştıramadım size yani.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Ya, yakışmıyor Ziver Bey, onlara yakışmıyor. Koro hâlinde bağıırıyorlar ya.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Evet, ben devam etmek istiyorum arkadaşlar. Evet, izin verirsiniz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın vekillerim, lütfen.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, Nevzat Vekilin bir ayrıcalığı mı var? O istediği her şeye cevap verecek, Başkan izin verecek; benim adım geçiyor, bir dakika ben konuşamayacağım.

AHMET TAN (Kütahya) – Allah’tan korkun ya. Ne zaman istesiniz söz veriliyor.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman adımı geçirmeyin.

İRFAN KARTAL (Van) – Ama Yavuz Bey, hiç konuşmadın sen ya(!) Vallahi hiç konuşmadın(!)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hiç konuşup hiç konuşmamakla ilgisi yok.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, kısa bir söz hakkı...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yavuzyılmaz, lütfen, rica ediyorum.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Bu konuşmamda el kaldırma meselesiyle ilgili söz alma ihtiyacı hissettim, Atila Bey’in hassasiyeti için teşekkür ediyorum.

Malum, 2019 seçimleri münasebetiyle Sayın Başkanımız belediye başkanı adayı olduğu dönemde Alt Komisyon görevlendirmelerini ben yaptım ve kesinlikle ve kesinlikle kendimi bu kurulun Alt Komisyonuna yazmadım, bilerek yazmadım.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Yazmadın yani?

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – Mümkün mertebe yazmadım, bakabilirsiniz kayıtlara. Ama burada üst Komisyonun tabii üyesi olarak tabii ki bir oy hakkım olduğu kanaatindeyim ve oy hakkımı kullanacağım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, Sayın Genel Müdürüm...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O sözleşmeyi açıklamak zorundasınız.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen, Allah aşkına ya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Nereden bileceğiz, sözleşmede bu yazıyordu, yazmıyordu? O sözleşme belgesi yayınlanmalı.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yavuzyılmaz, lütfen.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun, söz sizde.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Komisyon üyeleri, öncelikle, madem ilgili konu gündemde, onunla ilgili cevapları vereyim. Ben, EÜAŞ'ın şu anda yürürlükte olan Genel Müdürüyüm. Kurumlardaki isimler değil, kurumun kendisini burada tartıştığınız için benden önceki yapılan işlerin de sorumlusuyum. Dolayısıyla, sizin karşınızda her türlü sorunuza cevap vermek üzere bulunduğumu düşünüyorum. Siz soru sorma hakkına sahipsiniz, biz de cevap verme salahiyetindeyiz. Bu konuda lütfen birbirimizi anlayalım.

EÜAŞ'ın Baharat Heavy Elektricals Limited Hindistan firmasıyla yapmış olduğu bir sözleşme var. Yalnız kamuoyuna yansıyan, gazetelere yansıyan bir bilgi hatasını müsaadenizle düzelteyim. Yurt dışında herhangi bankaya akreditasyon açılmamıştır. Akreditasyon açılan banka Vakıflar Bankası Kızılay Şubesi. Bu bankaya da sözleşme cari iken sözleşmenin gereği olan ödemeler yapılmıştır. Yani "Sözleşme iptal edildi, evvah, ne yapacağız?" şeklinde değil, sözleşme yürürlükte iken bizim yükümlülüğümüz olan, Türkiye'deki Vakıflar Bankasına olan ödeme yapılmıştır. Bu ödemenin toplamını zaten siz zikrettiniz, 1 milyon 69 bin 576 euro. Bu komisyon Vakıflar Bankasına ödenmiştir ancak Baharat firması her ne kadar uluslararası yeterlilikte olmasına rağmen bu sözleşmedeki...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bu komisyonlar basına açıktır Sayın Başkan.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Basın mensubu mu?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Basın mensubu.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Ama bakın, nerede basın mensubu?

ATİLA SERTEL (İzmir) – Benim yanımda basın mensubu. Ne olmuş yani? Gazeteci. Şimdi, komisyonlar basına açıktır, görüntü almaya açıktır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır, biraz önce Sayın Şatiroğlu konuşurken dahi çekmeye kalkıştı. Sizin danışmanınız da sizi çeker.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Çeker yani Sayın Başkan. Bu gizli kapaklı bir toplantı değil ki.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Tutanaklar zaten açık.

ATİLA SERTEL (İzmir) – TBMM'nin kameramanı geliyor, "Beni çekme mi?" diyoruz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Hayır, anlatamadım. Tutanaklar var zaten açık, şeffaf.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Böyle şey olur mu? Siz burada despotik bir yöntem uyguluyorsunuz.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen, Allah aşkına. Abartmayın ya.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bu komisyonlar görsel çekime açıktır.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Biliyoruz, bize öğretmeyin. Biz "İzin aldınız mı?" diye sorduk.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Olmaz Başkan. Yanlış bir uygulama yapıyorsunuz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, bütün insicam bozuldu Genel Müdürün anlattıklarında.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Ya, müsaade edersen bir Genel Müdür konuşsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Baharat firması yükümlülüklerini yerine getirmediği için sözleşme EÜAŞ tarafından feshedilmiştir ve yükümlülük yerine getirilmediği için de 3 milyon 831 bin 589,69 euro tutarlı teminatı da firmanın irat kabul edilmiştir. Şu anki mali durum budur. 51 milyon 847 bin 11 euro olan sözleşme bedeli sözleşme bedelidir ve Baharat firmasıyla ilgili herhangi bir ödeme söz konusu değildir. Yani Baharat firmasına 1 dolar dahi ödeme yapılmamıştır. Hindistan'da ilgili bankayla bizim en ufak bir ilişkimiz yoktur. O, Baharat firmasının çalıştığı bankadır. Oraya da tek bir kuruş ödeme yapılmamıştır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O iki banka arasında bir ilişki olduğu için...

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Soru-cevap şeklinde olmasın.

Sayın Genel Müdürüm, daha detaylı bir şekilde yazılı olarak verebilirsiniz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Başım üstüne.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Nevzat Bey’den az konuştu, müsaade edin, anlatsın.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, buyurun Sayın Genel Müdürüm.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Toplam ne kadar bir komisyon tutarı ödeme riski...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Sıfır. Vakıflar Bankasıyla da bu konuyu görüştük.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Hayır, biz bırakalım bu Komisyonu da Deniz Bey ile Genel Müdürümüz konuşsun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz biliyorsanız, siz cevap verin. Tamam, size soruyorum.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Deniz Bey, ben muhatap değilim ki. Sizin de bana sorma hakkınız yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Tamam, size soruyorum.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Soru sorma hakkı var. Aklına bir şey takılırsa sorar.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Sayın Başkanım, cevap verebilirim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm yazılı olarak cevap verin.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Başkan söz verdi, bütün sorularını sordun ya. Sürekli konuşuyor kendisi.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Genel Müdür açıklarken bir şey takıldı aklına.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Genel Müdür açıklamasını yapar, ondan sonra müsaade istersin Başkandan.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Orası tribün değil.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Tribün değil. Sensin tribünlük yapan burada ya.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, Sayıştaya verelim.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Soracağım tabii. Sormadan nasıl öğreneceğim.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Ayıp ya! Sorun varsa sor istersen ya. Bu ne yapıyor, şu ne işe yarıyor?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz de bilmiyorsunuz, cevap vermiyorsunuz.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Niye vermiyor ya?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Vermiyor.

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – İste bir bakalım. Şu ne iş yapıyor ya?

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Daha önceden verdik, sürenizi aştınız.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ne süresi, süreyle alakalı değil.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Yavuzylmaz, lütfen ya... Toplu olarak sorularınızı verin ama ya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani Nevzat Vekile konuyla ilgili söz veriyorsunuz, Genel Müdüre bu konuyla ilgili konuşması için fırsat vermiyorsunuz.

NEVZAT ŞATIROĞLU (İstanbul) – İzin versen konuşacak Genel Müdür, izin vermiyorsun ki. Genel Müdüre izin verin, konuşsun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Lütfen, lütfen...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayıştay, Dışişlerini neden göreve çağırdı, onu açıklasın.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, yazılı olarak mı veriyorsunuz?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Bu konuda detaylı, yazılı bilgilendirme yapalım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Peki.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Bir cümle söylemek istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Biz sözleşmeyi talep ediyoruz Sayın Genel Müdür ve Dışişleri Bakanlığının neden Sayıştay tarafından -sizin verdiğiniz yanıtta- göreve davet edildiğini soruyoruz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Sadece onu açıklayacağım: Sözleşme bizim tarafımızdan bitirilmiştir ancak karşı taraftan muhatapla ilişkilendirilemediği için Dışişleri bu yüzden devreder.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Herhangi bir para alışverişi yoktur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Sözleşmenin devamı da söz konusu değil ama karşı taraf bunu teyit etmediği için biz o teyidi Dışişleri üzerinden rica ediyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Risk devam ettiği için mi karşılıklı dava devam ediyor?

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Risk yok, 1 lira bile ödemedik. Sözleşme bittiği için, bundan sonra da bankayla da anlaşma yaptık, Vakıflar Bankasına artık 1 kuruluş dahi komisyon ödemeyeceğiz. Bu konu bitmiştir.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bugüne kadar yaklaşık 1 milyon...

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – O, sözleşme cari iken, sözleşme cari iken.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, karşılıklı yanıt yok.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Tamam.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani 5 milyon ödenmiş, 4 milyon irat kaydedilmiş, yaklaşık 1 milyon zarar var; ben özeti söyleyeyim.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Şimdi, Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Önce, 2017 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Elektrik Üretim AŞ'nin Yönetim Kurulunun 28/3/2018 tarih ve 12/2 sayılı Kararı'yla kabul edilen 2017 yılı bilançosu ve 18.106.621,18 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi 2018 yılının sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç: Elektrik Üretim AŞ’nin 2018 yılı bilançosu ve 1.663.991.396,54 Türk lira dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Elektrik Üretim AŞ Genel Müdürlüğünün 2017, 2018 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara ben teşekkür ediyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ’nin 2017 ve 1/1/2018-9/7/2018 hesap dönemlerine ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

2.- Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğünün (TETAŞ) 2017 yılına ait ve 1/1/2018-9/7/2018 hesap dönemine ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Değerli üyelerimiz, denetimini yaptığımız kuruluş olan TETAŞ, 9/7/2018 tarih 30473 3. mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’yle EÜAŞ’la birleştirilmiştir. Kuruluşun tüm faaliyetleri bu tarih itibarıyla EÜAŞ tarafından yürütülmektedir.

Şimdi, önerilerinin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2017 yılı raporunda 1 öneri bulunmaktadır, 2018 yılı raporunda 1 öneri bulunmaktadır.

Şimdi, 2017 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1: 2017 Yılı Sayıştay Denetim Raporu’nda yer alan diğer bulgu ve önerilerin de yerine getirilmesi önerilir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ STRATEJİ GELİŞTİRME DAİRESİ BAŞKANI YÜCEL KARTAL – Öneri doğrultusunda hareket edilecektir.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Önerinin Sayıştay tarafından EÜAŞ bünyesinde izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer bulgu ve önerilerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Böylelikle, 2017 yılı önerilerinin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Değerli üyeler, Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin 1/1/2018-9/7/2018 dönemindeki çalışmaları üzerinde Sayıştay tarafından yapılan incelemenin sonucunda herhangi bir denetim bulgusuna rastlanılmamıştır. Bu nedenle, geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

Şimdi, geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim. Söz almak isteyen üyemiz var mı?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Var.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – 2 tane konuyla ilgili konuşacağım ama önce, bugünün bir önemi var, bugün 3 Mart 1992’nin yıl dönümü; Zonguldak ili Kozlu ilçesinde Türkiye Taşkömürü Kurumu müessesesinde yaşanan grizu faciasında 263 madencimizi kaybettik.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Başımız sağ olsun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sağ olun, vatanımız sağ olsun.

Ancak burada, boynumuzun borcu olan bir konu var, maalesef yıllar içinde bu bir türlü çözülmedi. Hatta konuyla ilgili verdiğim kanun teklifi de âdetâ Genel Kurulda faili meçhul bir şekilde reddedildi. Yani AK PARTİ reddetti ama hangi milletvekillerinin reddettiği belli değil çünkü el kaldırma şeklinde bir reddetme oldu.

Konu şuydu: Daha önce çıkarılan bir kanun çerçevesinde 2003 ve 2014 yılları arasında maden kazalarında şehit olanların ailelerine devlette istihdam hakkı tanınmasıyla ilgili bir kanun kabul edilmişti ancak Zonguldak emeğin başkenti olan bir şehir ve özellikle Zonguldak'ta TTK'de gerçekleşen maden kazaları 2003 yılından önce gerçekleşen kazalar. Bunlardan bir tanesi 1992 yılında Kozlu'da gerçekleşen grizu faciası, 263 madencimizi kaybettik ve 1983 yılında Armutçuk'ta gerçekleşen kazada da yine, 108 madencimiz hayatını kaybetti. Bu hayatını kaybeden madencilerimizin ailelerine devlette istihdam hakkı verilmedi. Dolayısıyla, bu, gerçekten, maalesef siyasetçilerin, bürokratların, herkesin ayıbı konumunda bir konu. Bu konunun çözülmesi için büyük çaba sarf etmemize rağmen ben şu anda KİT Komisyonunda da tekrar söylüyorum: Bu babasız büyüyen çocukların devlette istihdam hakkı elde etmesi ve şehitler arasında ayrımcılık yapılmaması için bu kanuni değişikliğin bir an önce yapılması gerekiyor.

Diğer, ikinci bir konu -yeri gelmişken bunu sizinle paylaşmak istiyorum, sizinle daha önce iletişime geçmiştim- ATEX sertifikalı alev sızdırmaz ürünler Türkiye Taşkömürü Kurumunda üretiliyor. Bunlarla ilgili EÜAŞ'ın, yine, santrallerinde ve faaliyetlerinde, yerleşme ve millileşme kapsamında, bu ürünleri kullanabileceği yönünde sizin de adımlarınız oldu. Ben bunlar için teşekkür ediyorum. Bu konuda BOTAŞ siparişlerini verdi, sizin de en kısa sürede kurumlar arasındaki iş birliğini geliştirmenizi diliyorum.

Diğer bir konu da dalga enerjisi konusu. Yine, sizinle geçtiğimiz yıl konuşmuştuk ama geçtiğimiz süreç içinde bu konuda İzmir Büyükşehir Belediyesi ve bilim insanlarıyla birlikte yürüttüğümüz bir çalışma oldu. Bu çalışmayı size açacağımı söyledim, siz de “Hayhay.” dediniz “Mutlaka birlikte değerlendirelim, toplantılarını yapalım.” demiştiniz, buna da artık önümüzdeki süreçte de start vermeyi diliyorum tekrar.

Son bir konu olarak da bu Hindistanlı firmayla yapılan anlaşma konusunda şunu söyleyeyim: Hindistanlı firmayla ilgili Vakıfbanka ödenen bir tutar var, ödenen akreditif komisyonu var ve tutar 1 milyon 69 bin 576,66 avro karşılığı 5 milyon 233 bin 181,97 lira. Şimdi, ödenen bu. İrat kaydedilense, sözleşme feshedildiği için irat kaydedilen tutarsa 3 milyon 831 bin...

İRFAN KARTAL (Van) – Avro...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - ...avro tutarında bir tutar da, para da irat kaydedilmiş. Şimdi, irat kaydedilme koşullarını bizim görebilmemiz için yani sözleşmede eğer sözleşmenin gereği olan evrakları ve belgeleri firma tamamlamadığı durumda bu irat kaydedilecek tutar zaten buyusa bu aslında ekstra kazanılmış bir gelirden ziyade aslında hakkın temin edilmesidir. Dolayısıyla, her hâlükârda, burada boş yere ödenen komisyon tutarı bir zarar olarak duruyor. Dolayısıyla da bu zararlı ilgili de bunun tedbirini almayan, belge ve bilgi süreçleri tamamlanmadan bu süreç akışının içindeki komisyon tutarlarını ödemek zorunda kalan EÜAŞ yetkilerinin de konuyla ilgili sizin başlatacağınız kurum içindeki teftişle birlikte de teftiş edilmesi gerektiğini düşünüyorum; aksi takdirde, burada ödenen 5 milyon 233 bin 181,97 liranın vatanşın vergileriyle toplanan para olduğunu unutmayalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Dağlı, buyurun.

TAMER DAĞLI (Adana) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de öncelikle, EÜAŞ Genel Müdürüne ve Yönetim Kurulu üyelerine, bürokratlarımıza ve Sayıştay üyelerine hoş geldiniz diyorum.

Son oldu ama açıklama yapma gereği duydum.

Ben, tabii, bu olayda o günkü yönetime teşekkür edilmesini bekleyen biriyim. Finans sektöründe yirmi beş yılını geçirmiş biri olarak şunu söyleyeyim: Bir kere kurum görevini çok doğru yapmış, sözleşmeyi çok doğru yapmış ve teminat olarak da 5 milyon euro teminatını almış. Firmanın bu işi yapamayacağını görünce de hukuksal olarak da hakkını kullanmış ödenen kısım teminat mektubu komisyonu. Teminat mektubu komisyonu nereye gitmiş? Vakıflar Bankasına. Vakıflar Bankası neresi? Yine devletin bankası ve ödenen rakam 1 milyon. İrat kaydedilen ve yurt dışında o firmadan gelir elde edilen EÜAŞ'ın hesabına geçen para 3 milyon 800 bin euro yani bir adam suistimal yapıyorsa ve böyle yapıyorsa keşke herkes suistimal yapsa. Bu şekilde devletin kasasına 3 milyon euro para, irat kaydedip gelir elde ediyorsa burada müfettişler de görevini tam yapmış, yönetim de tam yapmış, bankacılık anlamında her şey doğru yapılmış; Vakıflar Bankası da tam yapmış, kurum da tam yapmış. Burada suistimal olan şey nedir, ben hâlâ anlayamadım. Zaten Sayın Genel Müdür yazılı olarak da detaylı cevap verecek ama ben Nevzat Bey'e bir en azından o dönemde bu işi...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Plaket verin.

TAMER DAĞLI (Adana) – Evet, plaket verilmesi lazım. Bana göre teşekkür etmek lazım.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Dağlı.

Sağ olun.

ATILA SERTEL (İzmir) – Mustafa hiç konuşmadı bugün.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Genel Müdür, değerli arkadaşlar; hoş geldiniz.

Söz almayacaktım çünkü elektrik işi bana uzak bir konu ama Tamer vekilimin söylediklerinden sonra, Genel Müdürümüzün açıklamalarını da birleştirince benim anladığım şu: Burada sözleşme çift taraflı bitirilmemiş; EÜAŞ sözleşmeyi feshetmiş ama Hindistanlı firma o sözleşmeyi kendi açısından devam ettiriyor eğer Dışişleri devreye girdiyse mutlaka karşı firmanın sözleşmeyi feshetmesi konusunda sıkıntılar var, uyuşmazlıklar var.

O sözleşmenin görülmesi şu yönden çok önemli: Sözleşmede uyuşmazlık çıktığında tahkim merkezi neresi? Türkiye mi, Hindistan mı, başka bir ülke mi? Yani, burada bir uyuşmazlık... En azından EÜAŞ biz sözleşmeyi sona erdirdik dese de karşı firma bu sözleşmeyi sona erdirmiyor, benim anladığım sizden bu. Böyle bir teyitleşme yok değil mi Sayın Genel Müdürüm?

TAMER DAĞLI (Adana) – “Yasal süre dolmuş.” diyor ya!

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Sayın Genel Müdürüm, bu konuyu zaten yazılı olarak detaylı sizden istiyoruz.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Neticede sözleşmenin karşılıklı sona erdiğine dair bir teyitleşme yok.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Karşılıklı sona eremez zaten.

TAMER DAĞLI (Adana) – Yasal süreyi kastediyor.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Dolayısıyla, Dışişleri Bakanlığı da devreye girdiğine göre o Hindistan’daki firmayla anlaşmaya çalışılmış, o yüzden sözleşme metni çok önemli. O sözleşmedeki şartlar nedir, ne değildir bilinmedikçe bizim burada afaki hiçbir şey konuşmamamız gerekiyor. Ne Nevzat Bey’i övmek ne yermek, bence de doğru değil ama sözleşmeyi görmek lazım. Sözleşme sona erdirilmemiş -görünen, şu anki- bir hukukçu olarak benim anladığım sözleşme hâlen sona ermemiş arkadaşlar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayıştay da öyle söylüyor.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ Genel Müdürlüğünün 2017 yılı ve 1/1/2018 - 9/7/2018 hesap dönemlerine ilişkin sonuç bölümlerini ayrı ayrı okutup ibraya sunuyorum.

Önce, 2017 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin 2017 yılı bilançosu ve 14.888.675.44 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi 1/1/2018, 9/7/2018 hesap döneminin sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketinin 9/7/2018 tarihli bilançosu ve 731 milyon 127 bin 179,39 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt AŞ Genel Müdürlüğünün 2017 yılı ve 1/1/2018 - 9/7/2018 hesap dönemine ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, teşekkür konuşması için sözü size veriyorum.

Buyurun.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Çok teşekkür ederim.

Sayın Komisyon üyeleri, öncelikle sizlerle aynı atmosferi paylaşmaktan dolayı büyük bir keyif aldığımızı, onur duyduğumuzu ifade etmek isterim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Havasız ortam ama kusura bakmayın.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Estağfurullah.

Türkiye’de elektrik üretimi EÜAŞ’ın tekelinde bir iş değil ama bunları uzun uzadıya konuşmak, teknik detaylara girmek, ne yazık ki zaman da sınırlı olduğu için mümkün değil ancak şu kadarını söylemek isterim ki Elektrik Üretim AŞ Türkiye’nin en büyük kamu şirkettir, Avrupa’nın da en büyük 7’nci enerji firmasıdır. Dolayısıyla, birçok yönüyle oldukça entelektüel bir iş ortamıdır. Biz, söylediklerimizin laf olsun diye söylenmediğini ifade etmek isteriz. Gerçekten kamunun yararına daha verimli, yerli ve millî üretim yapabilmek adına üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmek için gayret sarf ettiğimizi burada ifade etmek isterim. Elektrik fiyatlarının nasıl oluşturulduğu EÜAŞ’ın uhdesinde olan bir şey değil, birçok sorunun muhatabı olmadığımız için aslında cevaplarımızda bu konunun muhatabı EPDK’dır, bu konuyu muhatabı TEİAŞ’tır gibi cevaplar vereceğiz. Bunları bilmediğimizden değil ama doğru muhatabın cevap vermesi doğru olur diye.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Evet, yazılı olarak detaylı olarak verirsiniz.

EÜAŞ GENEL MÜDÜRÜ İZZET ALAGÖZ – Onun için, tekrar saygılarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MUSTAFA SAVAŞ – Biz de teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürüm.

Değerli Komisyon üyeleri, gündemimize 9 Mart 2021 Salı günü Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünün 2017 ve 2018 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.46

